

DECIZIA nr.251
din 19 aprilie 2018

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Valentina Bărbățeanu	- magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, obiecție formulată de 89 de deputați aparținând Grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și ale Uniunii Salvați România.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.2440 din 29 martie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.460A/2018.

3. **În motivarea obiecției de neconstituționalitate**, autorii acesteia prezintă situația de fapt premergătoare adoptării legii ce constituie obiectul controlului de constituționalitate. Astfel, se arată că, în data de 21 noiembrie 2017, Biroul permanent al Camerei Deputaților a fost sesizat, în procedură de urgență, cu propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, având caracter de lege organică. În data de 5 decembrie 2017, propunerea legislativă a primit raport de adoptare, cu

amendamente, din partea Comisiei juridice, de disciplină și imunități (în realitate, Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției), iar în data de 11 decembrie 2017, ulterior introducerii pe ordinea de zi a plenului, a fost dezbătută și adoptată de Plenul Camerei Deputaților. Senatul, în calitate de cameră decizională, a adoptat legea la data de 19 decembrie 2017.

4. Legea a fost supusă controlului de constituționalitate anterior promulgării, ca urmare a sesizării formulate la data de 27 decembrie 2017 de un număr de 56 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal, precum și de Înalta Curte de Casație și Justiție. De asemenea, în data de 25 ianuarie 2018, cu privire la aceeași lege a fost formulată o nouă sesizare de către un număr de 52 de deputați aparținând Grupurilor parlamentare ale Uniunii Salvați România, Partidul Mișcarea Populară și Partidul Național Liberal, Grupului parlamentar al Minorităților Naționale și un deputat neafiliat.

5. Prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, Curtea Constituțională a admis parțial obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.I pct.5, pct.15 [cu referire la sintagma „comisiile parlamentare de control al serviciilor de informații”], pct.19, pct.20 și pct.62 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii sunt neconstituționale.

6. Urmare a acestei decizii, în data de 7 martie 2018, Biroul permanent al Camerei Deputaților a trimis Legea pentru raport la Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, cu termen pentru depunerea raportului la data de 27 martie 2018.

7. După dezbaterile din Comisie, în data de 20 martie 2018, s-a primit raportul privind decizia Curții Constituționale, iar în aceeași zi a fost adoptată de

Camera Deputaților și a fost transmisă Senatului. În data de 26 martie 2018, după ce Comisia specială comună a analizat din nou legea, cu noi amendamente, a hotărât să adopte un raport de admitere, iar plenul Senatului a adoptat Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii.

8. În motivarea sesizării, autorii acesteia formulează critici de neconstituționalitate extrinsecă, precum și critici de neconstituționalitate intrinsecă.

9. În ceea ce privește criticile referitoare la pretinsa **neconstituționalitate extrinsecă** se invocă încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție ca o consecință a nerespectării prevederilor art.134 din Regulamentul Camerei Deputaților și ale art.149 din Regulamentul Senatului. Aceste texte prevăd procedura reexaminării legii constatate neconstituționale potrivit art.146 lit.a) din Constituție, stabilind competența exclusivă de întocmire, dezbateri și adoptare a raportului comun de specialitate al Comisiei juridice, de disciplină și imunități și al comisiei permanente sesizate în fond (din cadrul Camerei Deputaților), respectiv a raportului Comisiei pentru constituționalitate, libertăți civile și monitorizare a executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (din cadrul Senatului). Autorii sesizării afirmă că nu există niciun text regulamentar derogatoriu de la aceste norme regulamentare cu caracter imperativ. Totodată, niciunul dintre obiectivele prezentate în art.1 al Hotărârii Parlamentului nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și a Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției nu prevede competența acestei comisii de a dezbate și de a adopta un raport cu privire la Legea de modificare și completare a Legii nr.317/2004 în procedura de reexaminare. Prin urmare, se susține încălcarea principiului legalității, derivat din prevederile art.1 alin.(5) din Constituție, deoarece dispozițiile regulamentelor

parlamentare au caracter infraconstituțional, fiind pe deplin aplicabilă obligația instituită de norma constituțională invocată.

10. Din aceeași perspectivă, a încălcării principiului constituțional al legalității, este sesizată o altă abatere de la normele regulamentare, referitoare la termenul de 3 zile dintre data distribuirii raportului și data dezbaterilor, instituit de dispozițiile art.69 coroborate cu cele ale art.117 din Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv de art.98 coroborate cu cele ale art.113 din Regulamentul Senatului. Acest termen de 3 zile este unul imperativ și nu de recomandare, scopul său constând atât în asigurarea transparenței decizionale, cât și în asigurarea faptului că deputații și senatorii au la dispoziție un timp rezonabil pentru a cunoaște raportul comisiei de specialitate și a vota în deplină conformitate cu propria voință, în aplicarea prevederilor art.69 alin.(2) din Constituție. În cazul legii aflate în procedura reexaminării și supuse controlului de constituționalitate, termenul de 3 zile nu a fost respectat, raportul comisiei speciale fiind distribuit deputaților în aceeași zi în care a avut loc votul final în ședința Camerei Deputaților, respectiv în data de 20 martie 2018. Pe cale de consecință, autorii sesizării apreciază că au fost înfrânte dispozițiile art.1 alin.(5) și ale art.69 alin.(2) din Constituție, ceea ce conduce la constatarea neconstituționalității legii în întregul său.

11. În ceea ce privește **criticile de neconstituționalitate intrinsecă**, autorii sesizării vizează, punctual, prevederile art.I pct.15, pct.17, pct.21 (în realitate, pct.19), pct.32, pct.35, pct.59 și pct.86 din legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind CSM, în forma să ulterioară reexaminării.

12. Dispozițiile art.I pct.15, cu referire la art.23 alin.(2) din Legea nr.317/2004, prevăd următoarele: „*Membrii Consiliului Superior al Magistraturii desfășoară activitate permanentă și nenormată și nu exercită activitatea de judecător sau procuror, cu excepția membrilor de drept*”. Prin Decizia nr.61 din

13 februarie 2018, Curtea a arătat, în considerentele de la parag.153, că aceste dispoziții trebuie puse „în acord cu cele statuate de Curte prin Decizia nr. 45 din 30 ianuarie 2018 sub dublul aspect al incompatibilității dintre funcția de ministru al justiției și calitatea de judecător sau procuror în activitate și al valorificării duratei mandatului de ministru al justiției pentru stabilirea/actualizarea sau recalcularea drepturilor de pensie de serviciu potrivit Legii nr.303/2004”. Astfel, având în vedere că, prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, Curtea a constatat incompatibilitatea dintre funcția de ministru al justiției și calitatea de judecător sau procuror, această concluzie trebuie să se reflecte și în planul dispozițiilor art.I pct.15 din Legea privind modificarea și completarea Legii nr.317/2004, care, însă, în procedura reexaminării legii, nu au fost modificate în sensul celor mai sus arătate, legiuitorul menținându-le în aceeași redactare. Prin urmare, se creează ipoteza potrivit căreia, în temeiul acestui text, ministrul justiției, în calitatea sa de membru de drept al Consiliului Superior al Magistraturii, poate exercita, în același timp, și activitatea de judecător sau procuror, ceea ce contravine Deciziilor nr.45 din 30 ianuarie 2018 și nr.61 din 13 februarie 2018 și echivalează cu încălcarea dispozițiilor art.147 alin.(2) și (4) din Constituție.

13. Art.I pct.17, cu referire la art.24 alin.(1) și (2) din Legea nr.317/2004, a fost reconfigurat în urma declarării ca neconstituționale a dispozițiilor art.I pct.19 și pct.20 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, Curtea constatând, în esență, că „noua procedură de alegere a conducerii CSM, astfel cum este reglementată de art.I pct.19 și 20 din legea supusă controlului de constituționalitate, încalcă dispozițiile art. 133 alin. (3) din Constituție, prin aceea că face diferența pe care Constituția nu o prevede, cu privire la vocația de a fi ales președinte al CSM, între membrii aleși ai CSM, judecători și procurori și prin faptul că prevede votul Plenului doar pentru

validarea, sub aspectul condițiilor de formă, a alegerii președintelui și vicepreședintelui CSM, nu și a alegerii propriu-zise.”

14. În urma reexaminării legii, Parlamentul României a pus de acord textul art.24 alin.(1) și (2) cu decizia Curții și a adoptat, la art.I pct.17, următoarea reglementare: „(1) *Consiliul Superior al Magistraturii este condus de președinte, ajutat de un vicepreședinte, aleși de plen, în prezența a cel puțin 15 membri ai Consiliului Superior al Magistraturii, cu votul majorității membrilor prezenți, dintre judecătorii și procurorii prevăzuți la art. 3 lit. a), care fac parte din secții diferite, pentru un mandat de un an. Mandatul președintelui nu poate fi reînnoit.*

(2) Pentru funcția de președinte și vicepreședinte vor candida un judecător și un procuror desemnați de Secția pentru judecători, respectiv Secția pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii, din rândul membrilor săi, în prezența a cel puțin 2/3 din membrii secțiilor, cu votul majorității membrilor prezenți. Secția pentru judecători și Secția pentru procurori desemnează candidații pentru funcțiile de președinte și vicepreședinte, în prezența a cel puțin 2/3 din membrii secțiilor cu votul majorității membrilor prezenți.”

15. Instituind regula potrivit căreia pentru funcția de președinte și vicepreședinte vor candida un judecător și un procuror care fac parte din secții diferite, Parlamentul încalcă, în opinia autorilor sesizării, considerentele deciziei Curții Constituționale menționate, în sensul că prestabilește faptul că cele două funcții vor fi ocupate de un judecător și un procuror, limitând astfel voința Plenului CSM de a alege doar judecători sau doar procurori în cele două funcții de conducere. Această limitare încalcă art.133 alin.(1) din Constituție, care consacră Consiliului Superior al Magistraturii rolul de reprezentant, în egală măsură, al celor două ramuri ale magistraturii și de garant, în această calitate, a independenței justiției.

16. Totodată, conform legii adoptate de Parlament în urma reexaminării, alin.(2¹) și (2²) ale art.24 au următoarea redactare: „(2¹) *Candidații pentru funcțiile de președinte, respectiv vicepreședinte, își vor depune candidaturile, însoțite de un proiect privind obiectivele urmărite, în secțiile de care aparțin.*

(2²) Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii vor analiza și dezbate candidaturile depuse și vor desemna candidații pentru funcțiile de președinte și vicepreședinte ale Consiliului Superior al Magistraturii.”

17. Se arată că, în condițiile în care Curtea va constata depășirea limitelor reexaminării legii de către Parlament pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu Decizia nr.61 din 13 februarie 2018 în ceea ce privește art.24 alin.(1) și (2), este necesară și reevaluarea constituționalității art.24 alin.(2¹) și (2²), așa cum au fost modificate de Parlament în vederea corelării cu noile dispoziții ale art.24 alin.(1) și (2).

18. Totodată, cu prilejul reexaminării legii, a fost modificat cvorumul cu care sunt aleși președintele și vicepreședintele CSM, dar și candidații pentru aceste funcții, ceea ce contravine art 147 alin.(2) din Constituție prin raportare la Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, în special paragraful nr.156 din aceasta. Astfel, președintele și vicepreședintele vor fi aleși cu majoritatea membrilor prezenți, nu cu majoritatea tuturor membrilor, ceea ce înseamnă că vor putea fi aleși de cel puțin 8 membri, și nu de cel puțin 10 membri, ca în prezent, fapt de natură să scadă reprezentativitatea și legitimitatea acestor funcții și să afecteze rolul și importanța instituției CSM și a funcției de președinte al acesteia. Or, nu trebuie omisă încălcarea puterii reprezentative a Plenului, care, prin votul său, atât al procurorilor, cât și al judecătorilor, numește un președinte și un vicepreședinte în conformitate cu prevederile Constituției. Caracterul colectiv al CSM se reflectă atât în unitatea sa, în efortul impus de Constituție de a fi garantul independenței justiției, cât și în exercitarea competențelor sale, iar unitatea corpului profesional

trebuie să fie oglindită și la nivelul conducerii CSM, fiind o trăsătură intrinsecă și impusă de Legea fundamentală.

19. Singurul aspect de noutate care respectă indicațiile date de instanța de contencios constituțional constă în faptul că s-a înlăturat mențiunea privitoare la faptul că președintele Consiliului este ales de drept dintre judecători, iar vicepreședintele, tot de drept, dintre procurori. Se susține, în acest context, că rolul adunărilor electivă, inițial prevăzute, a fost preluat de Secțiile CSM, în fața cărora se derulează procedura de selecție și de desemnare a candidatului pentru funcția de președinte și cea de vicepreședinte, în acord cu art.24 alin.(2¹) și (2²). Secțiile CSM capătă, astfel, rol de filtru decisiv cu privire la candidaturile depuse pentru ocuparea unei funcții de conducere, ceea ce înseamnă că un judecător sau un procuror care nu poate întruni numărul necesar de voturi în cadrul Secției în care își desfășoară activitatea nu va putea niciodată să ocupe una dintre cele două funcții.

20. În continuare, autorii sesizează faptul că, din cuprinsul art. I pct.19 (și nu pct.21, cum eronat este indicat) al legii examinate a fost eliminat punctul referitor la art.24 alin.(3) lit.f) din Legea nr.317/2004, astfel cum acesta figura la art.I pct.21 din varianta inițială a legii. Aceste dispoziții prevedeau atribuția președintelui CSM de a sesiza Curtea Constituțională în vederea soluționării conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, pe baza deciziei Plenumului. Prin eliminarea acestui text, se revine, practic, la forma actuală a art.24 alin.(1) lit.f) din Legea nr.317/2004, conform căruia Președintele CSM sesizează Curtea Constituțională, în vederea soluționării conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice. Modificarea operată cu prilejul reexaminării legii depășește cadrul configurat prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, în sensul că aceste dispoziții nu au fost declarate neconstituționale, nu se află într-o legătură indisolubilă cu dispoziții declarate neconstituționale și nici nu

reprezintă o recorelare a dispozițiilor legii ca operațiune de tehnică legislativă, ci reglementează o modificare substanțială prin raportare la intenția inițială a legiuitorului, de natură să încalce art.147 alin.(2) din Constituție.

21. În ce privește dispozițiile art.I pct.32, cu referire la art.40 alin.(1) lit.b) din Legea nr.317/2004, potrivit căreia Secția pentru judecători a CSM „*numește și revocă din funcție președintele, vicepreședinții și președinții de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție*”, se arată că au fost adoptate în scopul corelării cu Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, prin care Curtea a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art. I pct. 87 [cu referire la art. 53 alin. (1), (2), (7) și (8)] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. Or, deși dispozițiile art.53 din Legea nr.303/2004 au fost modificate, în urma reexaminării legii menționate, autorii sesizării semnalează faptul că, pentru modificarea operată la art.I pct.32, nu se poate invoca argumentul corelării pentru punerea de acord cu decizia Curții, deoarece aceasta nu se poate pronunța cu privire la modul în care se corelează un articol supus controlului cu un alt text dintr-o lege asupra căreia nu s-a finalizat procedura legislativă. Faptul că în cadrul aceleiași Comisii speciale comune se dezbate legi de modificare și completare a Legilor nr.303/2004, nr.304/2004 și nr.317/2004 nu se poate constitui într-un argument pentru a justifica adoptarea unor amendamente de corelare între dispozițiile celor trei legi de modificare și completare, corelările putând fi realizate numai cu dispoziții din fondul activ al legislației, în caz contrar fiind încălcat art.1 alin.(5) din Constituție, referitor la obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor.

22. Art.I pct.35, prin care sunt eliminate alin.(4) și (5) ale art.44 din Legea nr.317/2004, în forma sa în vigoare, depășește limitele reexaminării pentru punerea de acord a dispozițiilor declarate neconstituționale prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018. Acestea au următorul conținut: „(4) *Acțiunea disciplinară în cazul*

abaterilor săvârșite de procurori se exercită de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar, de ministrul justiției sau de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(5) Acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de un magistrat-asistent se exercită de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar. ”

23. Art.44 alin.(3) a fost modificat prin legea de modificare și completare a Legii nr.317/2004 în sensul că „*Acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de judecători, procurori și magistrați-asistenți se exercită de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar*”.

24. Deși abrogarea operată la art.I pct.35 din legea examinată se justifică prin aceea că alin.(3) al art.44 include și situațiile prevăzute la alin.(4) și (5) ale aceluiași articol din Legea nr.317/2004, autorii sesizării arată că, în realitate, modificarea este una de substanță, generând o schimbare majoră a acțiunii disciplinare în cazul magistraților. Prin menținerea exclusiv a alin.(3) al art.44 se poate interpreta faptul că toate elementele componente ale acțiunii disciplinare (inclusiv sesizarea pentru punerea în mișcare a acțiunii disciplinare sau aplicarea sancțiunii disciplinare) se realizează de către Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar, ceea ce este de natură să genereze impredictibilitate în aplicarea normei juridice. S-ar putea astfel ajunge la concluzia eronată că toate celelalte autorități care au atribuții în exercitarea acțiunii disciplinare (CSM și ministrul justiției) sunt eliminate din procedura de tragere la răspundere disciplinară a magistraților, ceea ce ar fi contrar dispozițiilor art.134 alin.(2) și art.132 alin.(1) din Constituție.

25. Art.I pct.59 cu referire la art.54 alin.(2) din Legea nr.317/2004 depășește, de asemenea, limitele reexaminării, deoarece acest text nu a fost vizat prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, nu se află într-o legătură indisolubilă cu dispoziții constatate ca fiind neconstituționale și nici nu reprezintă o recorelare

impusă de normele de tehnică legislativă, ci o modificare a textului legal prin raportare la intenția inițială a legiuitorului, ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor art.147 alin.(2) din Constituție.

26. Art.I pct.86, prin care se introduce un nou articol, art.74¹, deși a fost adoptat în scopul corelării cu dispozițiile art.96, astfel cum a fost modificat prin legea pentru completarea și modificarea Legii nr.303/2004, depășește limitele reexaminării stabilite prin jurisprudența Curții Constituționale, pentru aceleași motive, referitoare la neconstituționalitatea art.I pct.32, mai sus expuse, având în vedere că legea la care corelarea se raportează nu face parte din fondul activ al legislației. Dincolo de acest aspect, se învederează faptul că procedura stabilită de legiuitor la art.74¹ este, în sine, neconstituțională, fiind contrară art.21 alin.(1) și art.52 alin.(1) din Legea fundamentală. Aceasta, deoarece procedura potrivit căreia Inspekția Judiciară efectuează verificări în vederea evaluării dacă eroarea judiciară cauzată de judecător sau procuror a fost urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență se finalizează printr-un raport, care, însă, nu poate fi contestat de persoana interesată, de vreme ce legiuitorul nu a reglementat o cale de atac în acest sens. Or, nu se poate accepta ca, sub pretextul necesității corelării cu deciziile Curții, un text să încalce o altă normă constituțională.

27. În concluzie, se solicită constatarea neconstituționalității Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 ca urmare a încălcării art.1 alin.(5), art.69 alin.(2), art.133 alin.(1) și ale art.147 alin.(2) și (4) din Legea fundamentală.

28. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, obiecția de neconstituționalitate a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, precum și Guvernului, pentru a transmite punctul lor de vedere.

29. **Președintele Senatului** a comunicat punctul său de vedere, înregistrat la Curtea Constituțională cu nr.2628 din 5 aprilie 2018, prin care apreciază că

sesizarea de neconstituționalitate nu îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) din Constituție. Se arată, în acest sens, că legea criticată reprezintă rezultatul procesului de reexaminare declanșat în temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, ca urmare a pronunțării Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018, prin care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii. Or, din moment ce acele dispoziții din legea menționată, declarate neconstituționale, au fost puse de acord cu decizia menționată în cadrul procedurii de reexaminare, rezultă că noua lege, adoptată de cele două Camere ale Parlamentului, nu mai poate fi supusă unui nou control de constituționalitate exercitat în temeiul art.146 lit.a) din Constituție, deoarece, deși este vorba tot despre o lege înainte de promulgare, o asemenea procedură de reluare a controlului de constituționalitate nu este reglementată nici în Constituție, nici în Legea nr.47/1992. Curtea ar trebui să constate, într-o asemenea situație, că, în dosarul de față, obiect al controlului nu îl reprezintă o lege nouă, adoptată de Parlament, ci aceeași lege supusă anterior controlului de constituționalitate. Astfel, Curtea nu poate să verifice de două ori constituționalitatea aceleiași legi din inițiativa aceluiași subiect de sesizare, numai Președintele României dispunând, potrivit art.146 lit.a) din Constituție, de dreptul de a sesiza Curtea în termenul de 10 zile prevăzut de art.77 alin.(3) din Constituție.

30. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis, cu adresa nr.2/3556 din 12 aprilie 2018, punctul său de vedere, prin care apreciază că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

31. În ce privește criticile de neconstituționalitate intrinsecă, raportate la prevederile art.1 alin.(5) din Constituție, se apreciază că, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, reflectată și în deciziile Curții Constituționale, principiul legalității presupune existența unor norme de drept

intern suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor, conducând la caracterul *lex certa* al normei. Legea examinată nu contravine principiului legalității, din contră, reprezintă expresia principiului constituțional al autonomiei parlamentare, consacrat de art.64 din Constituție, în virtutea căruia Parlamentul are libertatea de a-și stabili singur regulile de organizare și funcționare, precum și dreptul de a înființa comisii comune speciale, cum este și Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, înființată prin Hotărârea Parlamentului nr.69/2017. Totodată, se precizează că în faza procedurală a reexaminării nu sunt aplicabile dispozițiile art.69 din Regulamentul Camerei Deputaților, invocate de autorii sesizării, ci cele ale art.134 alin.(2) teza a doua din acest Regulament.

32. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate intrinsecă formulate cu privire la dispozițiile art.I pct.15, cu referire la art.23 alin.(2), se susține că acestea sunt inadmisibile, deoarece textul vizat nu a fost supus controlului de constituționalitate prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, motiv pentru care nu a fost modificat în procedura reexaminării legii. În contextul reexaminării legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor în sensul punerii de acord cu Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018 a Curții Constituționale, se menționează că prevederile art.23 alin.(2) nu pot fi interpretate decât în limita prevederilor alin.(5) și (6) ale aceluiași articol și în cadrul stabilit de Legea nr.303/2004.

33. Referitor la art.I pct.17, se arată că modalitatea instituită de legiuitor pentru alegerea conducerii CSM nu este afectată de vicii de neconstituționalitate, deoarece deficiențele de ordin constituțional constatate de Curte prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018 au fost remediate în procedura de reexaminare a legii. Astfel, noua procedură respectă puterea reprezentativă a Plenului CSM, care, prin votul său, numește un președinte și un vicepreședinte al său, conform prevederilor

Constituției. Au fost înlăturate organele electiv prevăzute inițial, iar Secțiile desemnează, din rândul membrilor lor, câte un judecător și câte un procuror care vor candida pentru funcția de președinte și vicepreședinte al Consiliului. Secțiile nu au însă un rol decisiv în ocuparea acestor funcții de conducere, așa cum susțin autorii sesizării, deoarece un candidat care nu întrunește numărul necesar de voturi în Plenul CSM nu poate ocupa funcția de președinte sau vicepreședinte, chiar dacă a fost desemnat candidat de către Secția din care face parte, respingerea unei candidaturi impunând reluarea procedurii de desemnare. A fost înlăturată și mențiunea cu privire la faptul că președintele Consiliului este ales de drept dintre judecători și vicepreședintele de drept dintre procurori. Cu privire la modificarea majorității necesare pentru alegerea președintelui și a vicepreședintelui, se menționează că Legea fundamentală nu prevede în această situație necesitatea unei majorități calificate, o majoritate simplă respectând astfel, ca opțiune legislativă, cadrul constituțional.

34. Cu privire la eliminarea art.24 alin.(3) lit.f), prin art.I pct.21, se arată că, prin această operațiune, s-a revenit la forma în vigoare a textului art.24 alin.(3) lit.f) și s-a realizat conformitatea cu prevederile art.146 lit.e) din Constituție, care prevăd dreptul exclusiv al președintelui CSM de a sesiza Curtea Constituțională cu privire la conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice.

35. Modificarea, prin art.I pct.32, a prevederilor art.40 alin.(1) lit.b) a fost impusă de cerințele de previzibilitate în aplicarea legii, în acord cu exigențele specifice principiului legalității, consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție. Totodată, corelarea acestui text cu cele corespondente din Legea nr.303/2004 a fost impusă chiar prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, astfel că nu poate fi apreciată drept justificată critica autorilor sesizării.

36. Cu referire la prevederile art.I pct.35, prin care au fost abrogate alin.(4) și (5) ale art.44, se arată că astfel au fost asigurate cerințele de

previzibilitate a normei, în acord cu art.1 alin.(5) din Constituție. Dacă aceste alineate ar fi fost menținute, s-ar fi creat un paralelism legislativ, singura diferență constând în calitatea persoanei supuse acțiunii disciplinare, existând riscul unor probleme de aplicare, atât din perspectiva titularilor, care nu și-ar fi putut determina întinderea atribuțiilor, cât și a subiecților acțiunii disciplinare.

37. În privința art.I pct.59, cu referire la art.54 alin.(2), se precizează că modificarea propusă prin acest text a fost considerată necesară în raport de modificările art.54, în sensul că alin.(2) era inclus în totalitate în conținutul alin.(2¹), astfel încât alin.(2) a preluat conținutul alin.(2¹), care a fost eliminat. Această intervenție nu aduce o modificare de substanță a instituției incompatibilității calității de membru al CSM cu alte funcții, ci realizează doar o clasificare necesară, conformă interpretării legale actuale în materie de incompatibilități, de esența acestora fiind exercitarea concomitentă a două funcții incompatibile.

38. În sfârșit, cu privire la art.I pct.86, referitoare la introducerea art.74¹ ca măsură de corelare cu art.96, modificat prin Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004, se arată că, potrivit jurisprudenței Curții, legea examinată trebuie să se integreze organic în sistemul legislației. Cu privire la criticile de neconstituționalitate potrivit cărora noul text introdus contravine art.21 alin.(1) și art.52 alin.(1) din Constituție, se menționează faptul că acestea sunt neîntemeiate, deoarece actul emis de Inspekția Judiciară este un raport consultativ și nu un act administrativ, și doar în ipoteza în care acestuia i se dă eficiență juridică se naște dreptul la acțiune și la apărare în fața instanței. Raportul nu are, așadar, caracter obligatoriu și, având natura unui document cu caracter preparator, nu poate fi contestat pe calea unei acțiuni directe, aspect confirmat prin jurisprudența recentă a Înaltei Curți de Casație și Justiție. Rolul acestuia este de a oferi suport consultativ Ministerului Finanțelor Publice, pe baza căruia acesta să

poată face propria analiză în vederea introducerii acțiunii în regres, în concretizarea ideii subliniate prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, astfel încât decizia finală de a acționa în instanță să aparțină statului.

39. Pentru toate argumentele expuse, Președintele Camerei Deputaților solicită respingerea, ca neîntemeiată, a obiecției de neconstituționalitate.

40. **Guvernul** nu a comunicat punctul său de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președinților Camerei Deputaților și Senatului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

41. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, art.10, art.15 și art.18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

42. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie dispozițiile Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, astfel cum a fost aprobată de Parlament, în temeiul art.147 alin.(2) din Legea fundamentală, după reexaminarea în vederea punerii de acord cu Decizia nr. 61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 6 martie 2018, prin care, în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate declanșat prin sesizările formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție și, respectiv, de un număr de 52 de deputați, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. I pct. 5, pct. 15 [cu referire la sintagma „comisiile parlamentare de control al serviciilor de informații”], pct. 19,

pct. 20 și pct. 62 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 sunt neconstituționale.

43. Dispozițiile din Legea fundamentală invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art.1 alin.(5) - referitoare la obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, ale art.69 alin.(2) potrivit cărora „*Orice mandat imperativ este nul*”, ale art.133 alin.(1), care consacră rolul Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției și ale art.147 alin.(2) și (4) din Legea fundamentală, referitoare la obligația Parlamentului de a reexamina dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale în cadrul controlului de constituționalitate a legilor anterior promulgării, pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale, respectiv la efectul general obligatoriu și cu putere numai pentru viitor al deciziilor Curții Constituționale, de la data publicării lor în Monitorul Oficial al României.

(1) Admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate:

44. Curtea constată că sesizarea îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și ale art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și încă nepromulgată, cât și sub aspectul titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de un număr de 89 de deputați aparținând Grupurilor parlamentare ale Partidului Național Liberal și ale Uniunii Salvați România. Totodată, Curtea constată că sesizarea este admisibilă și sub aspectul termenului de introducere a acesteia. Astfel, Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 a fost adoptată, în procedură de urgență, de Senatul României, Cameră decizională, în data de 26 martie 2018 și a fost depusă la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare cu privire la neconstituționalitatea legii în data de 28 martie 2018. Sesizarea formulată de un număr de 89 de deputați, care formează obiectul prezentei cauze, a fost înregistrată la Curtea Constituțională în data de 29 martie

2018, deci în cadrul termenului de 2 zile prevăzut de art.15 alin.(2) din Legea nr.47/1992.

45. În ceea ce privește susținerea Președintelui Senatului, potrivit căreia prezenta sesizare nu vizează o lege nouă, adoptată de Parlament, ci o lege care a mai fost supusă controlului anterior de constituționalitate, la sesizarea aceluiași subiect de drept, în urma căruia a fost declanșată procedura de reexaminare a legii, Curtea constată că împrejurarea învedereată nu constituie un fine de neprimire al controlului de constituționalitate. În prezenta cauză, obiect al controlului îl constituie legea în forma adoptată după reexaminarea și punerea sa în acord cu Decizia Curții Constituționale nr.61 din 13 februarie 2018, deci o lege care, din punct de vedere al conținutului normativ, diferă de legea supusă anterior controlului de constituționalitate. Noul act normativ adoptat de Parlament urmează aceeași procedură constituțională, fiind trimis spre promulgare, iar subiectele îndrituite de lege pot declanșa controlul de constituționalitate, în termenele legale și constituționale și în limitele materiale impuse de modificările operate de legiuitor în procedura reexaminării legii.

46. Prin urmare, Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție și ale art.1, art.10, art.15, art.16 și art.18 din Legea nr.47/1992, să se pronunțe asupra constituționalității prevederilor legale criticate.

(2) *Parcursul legislativ al actului normativ examinat:*

47. Propunerea legislativă cu titlul „Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii” a fost inițiată de 8 deputați și 2 senatori aparținând Partidului Social Democrat (PSD) și Partidului Alianța Liberalilor și Democraților (ALDE).

48. La data de 13.11.2017, Biroul permanent al Camerei Deputaților a trimis propunerea legislativă pentru raport Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, iar la data de 13.12.2017 a fost înscrisă pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților și a avut loc dezbateră raportului în Camera Deputaților, fiind adoptată în aceeași zi.

49. În aceeași dată, de 13.12.2017, Camera Deputaților a înaintat Senatului legea adoptată, pe care Senatul a înregistrat-o pentru dezbateră și a trimis-o, prin Biroul permanent, Comisiei speciale comune pentru raport. La data de 20.12.2017, a fost primit raportul favorabil al Comisiei speciale comune mai sus menționate, legea fiind înscrisă pe ordinea de zi a plenului Senatului. La data de 21.12.2017, legea a fost dezbătută în plenul Senatului și adoptată, fiind apoi depusă la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii și trimisă la promulgare.

50. La data de 22 și, respectiv, 27.12.2017, Înalta Curte de Casație și Justiție și, respectiv, un număr de 52 de deputați au sesizat Curtea Constituțională în vederea exercitării controlului de constituționalitate anterior promulgării.

51. Curtea s-a pronunțat prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.204 din 6 martie 2018, prin care a admis, parțial, obiecția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. I pct. 5, pct. 15 [cu referire la sintagma „*comisiile parlamentare de control al serviciilor de informații*”], pct. 19, pct. 20 și pct. 62 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 sunt neconstituționale.

52. În temeiul art.147 alin.(2) din Constituție, s-a deschis procedura reexaminării legii, pentru punerea de acord a dispozițiilor constatate ca fiind neconstituționale cu Decizia nr.61 din 13 februarie 2018.

53. În ceea ce privește procedura reexaminării legii, se constată că, în data de 07.03.2018, Biroul permanent al Camerei Deputaților a trimis legea, pentru raport, Comisiei speciale comune, cu termen de depunere la data de 27.03.2018.

54. La data de 20.03.2018, a fost primit raportul Comisiei speciale comune, legea a fost înscrisă pe ordinea de zi a plenului Camerei Deputaților și a fost adoptată (189 voturi pentru, 101 voturi contra, o abținere, iar doi deputați nu au votat).

55. În aceeași dată, de 20.03.2018, legea a fost înaintată Senatului, care a adoptat-o în data de 26.03.2018.

56. La data de 28.03.2018, legea a fost depusă la Secretarul general pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii și, la data de 30.03.2018, a fost trimisă la promulgare.

57. La data de 29.03.2018 a fost formulată prezenta sesizare de neconstituționalitate.

(3) Analiza obiecției de neconstituționalitate

(3.1) Analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă

58. În esență, autorii sesizării pretind că legea supusă controlului a fost adoptată cu nerespectarea prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție, referitor la obligativitatea respectării legilor, invocând, în acest sens, dispozițiile art.134 din Regulamentul Camerei Deputaților și ale art.149 din Regulamentul Senatului, care stabilesc procedura reexaminării legii a cărei neconstituționalitate a fost constatată potrivit art.146 lit.a) din Constituție. Conform acestora, competența de întocmire, dezbateri și adoptare a raportului în vederea reexaminării legii aparține, în exclusivitate, Comisiei juridice, de disciplină și imunități și comisiei permanente sesizate în fond (din cadrul Camerei Deputaților), respectiv Comisiei pentru constituționalitate, libertăți civile și monitorizare a executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (din cadrul Senatului), fără a fi permisă, așadar,

sesizarea unei alte comisii, astfel cum s-a procedat în cauza de față, cu referire la Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, care a întocmit, a dezbătut și a adoptat raportul cu privire la reexaminarea legii criticate. Se precizează că un asemenea obiectiv nu se numără nici printre cele prevăzute în art.1 al Hotărârii Parlamentului nr.69/2017, prin care această Comisie specială comună a fost constituită.

59. Examinând dispozițiile cuprinse în Hotărârea Parlamentului nr.69/2017 privind constituirea Comisiei speciale comune a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.776 din 29 septembrie 2017, modificată prin Hotărârea Parlamentului nr.95/2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.915 din 22 noiembrie 2017, se observă că unul dintre obiectivele pentru care această Comisie specială comună a fost înființată constă, potrivit art.1 alin.(1) lit.j), în *„examinarea, modificarea și completarea, după caz, a tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, în vederea reformării sistemului judiciar, aflate în procedură parlamentară, precum și a celor ce urmează a intra în procedură parlamentară, pe toată perioada desfășurării activității Comisiei speciale și care vor fi transmise acesteia”*.

60. Totodată, potrivit art.1 alin.(2) din aceeași Hotărâre a Parlamentului, *„Propunerile legislative privind punerea în acord a modificărilor intervenite în Codul civil, Codul de procedură civilă, Codul penal și Codul de procedură penală, după data adoptării lor și până în prezent, precum și modificarea prevederilor legale constatate ca neconstituționale și punerea de acord cu prevederi din tratatele și convențiile internaționale la care România este parte se inițiază de către parlamentari, potrivit dispozițiilor art. 74 alin. (1) din Constituția României, republicată, și se depun la Comisie.”*

61. Din economia tuturor prevederilor cuprinse în hotărârea menționată, rezultă că acestei Comisii speciale comune i-au fost conferite competențe generale care vizează, în esență, operațiunile preparatorii specifice activității de legiferare în domeniul justiției, scopul înființării sale constând în sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în acest domeniu. În exercitarea acestor competențe, art.1 alin.(1) lit.j) din Hotărârea Parlamentului nr.69/2017 enumeră, pe de o parte, operațiunile prin care se manifestă, în concret, această activitate preparatorie, și anume: examinarea, modificarea și completarea tuturor actelor normative cu incidență asupra justiției, aflate în procedură parlamentară și a celor ce urmează a intra în procedură parlamentară, pe toată perioada desfășurării activității Comisiei speciale. Pe de altă parte, alin.(2) al aceluiași articol are în vedere propunerile legislative privind modificarea prevederilor legale constatate ca neconstituționale. Coroborând cele două texte, rezultă, printr-o interpretare sistematică, faptul că, în ambele situații prevăzute de alin.(1) lit.j) și alin.(2) ale art.1, obiectul de activitate al Comisiei speciale comune vizează toate actele normative cu incidență asupra justiției, aflate în procedură parlamentară sau care urmează să intre, pe perioada existenței Comisiei speciale comune, în procedură parlamentară, inclusiv propunerile legislative ce vizează punerea de acord cu deciziile prin care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea prevederilor legale din acte normative cu acest specific, și nu doar ale Codului civil, Codului de procedură civilă, Codului penal și Codului de procedură penală. Astfel, aceste din urmă acte normative sunt expres enumerate în art.1 alin.(2) teza întâi doar sub aspectul obligativității depunerii la Comisia specială comună a propunerilor legislative care vizează punerea în acord a modificărilor intervenite asupra lor, în scopul corelării între ele, pentru o mai bună sistematizare a legislației în materie. Teza a doua a alin.(2) al art.1 stabilește, în mod distinct, obligația depunerii la aceeași Comisie a acelor propuneri legislative privind modificarea

prevederilor legale constatate ca neconstituționale, iar teza a treia are în vedere acele propuneri legislative inițiate în vederea punerii de acord cu prevederi din tratatele și convențiile internaționale la care România este parte.

62. Prin urmare, legiuitorul a avut în vedere, la adoptarea Hotărârii Parlamentului nr.69/2017, inclusiv competența Comisiei speciale comune în procedura legislativă ce urmărește punerea de acord a actelor normative cu incidență asupra justiției, ce se află sau vor intra în procedură parlamentară, cu deciziile prin care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor prevederi din astfel de legi.

63. Punerea de acord a unor prevederi legale declarate neconstituționale cu deciziile Curții Constituționale este un scop în sine, astfel cum rezultă din prevederile art.147 alin.(1) și (2) din Constituție, însă, sub aspectul procedurii legislative, această intervenție cunoaște două modalități proprii, specifice și fundamental diferite, după cum decizia prin care s-a constatat neconstituționalitatea a fost pronunțată în cadrul controlului de constituționalitate exercitat anterior intrării în vigoare a legii sau ulterior acestui moment. Limitat la aspectul ce interesează cauza de față, Curtea reține că procedura reexaminării legii este declanșată în temeiul art.147 alin.(2) și (4) din Constituție și vizează exclusiv legile anterior promulgării, ca urmare a declarării neconstituționalității unor dispoziții din acestea pe calea controlului de constituționalitate exercitat de instanța constituțională *ex ante*, în temeiul art.146 lit.a) din Constituție. Procedura reexaminării, fiind obligatorie pentru Parlament, nu poate depinde de depunerea unei propuneri legislative (ca expresie a inițiativei legislative) distincte, în sensul punerii de acord a legii cu decizia Curții, astfel că Parlamentul va acționa din oficiu, prin Biroul permanent al fiecărei Camere, transmițând proiectul de lege sau propunerea legislativă direct comisiei de specialitate - permanente sau speciale, după caz - pentru întocmirea unui raport în vederea reexaminării legii, în acord cu

prevederile regulamentare ale fiecărei Camere sau ale Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, după caz.

64. Dispozițiile regulamentare invocate de autorii sesizării - art.134 din Regulamentul Camerei Deputaților și art.149 din Regulamentul Senatului – reglementează procedura pentru reexaminarea legii în cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art.146 lit.a) din Constituție, stabilind competența Comisiei juridice, de disciplină și imunități și a comisiei permanente sesizate în fond (la Camera Deputaților), respectiv a Comisiei pentru constituționalitate, libertăți civile și monitorizare a executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (la Senat) de a întocmi un raport în acest sens.

65. Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului a fost înființată în scopul sistematizării, unificării și asigurării stabilității legislative în domeniul justiției, iar constituționalitatea Hotărârii Parlamentului României nr.69/2017, prin care aceasta a fost constituită, a fost confirmată de Curtea Constituțională prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.185 din 28 februarie 2018. Prin această decizie, Curtea a analizat critici de natură similară, cu referire la un pretins conflict pozitiv de competență între această Comisie specială comună și comisiile permanente sau speciale ale fiecărei Camere, cu atribuții în sfera lucrărilor pregătitoare în vederea legiferării în domeniul justiției, constatând, la parag.62, următoarele: „O comisie specială, astfel cum ilustrează și denumirea sa, impune o procedură specială, distinctă de cea generală, competența sa făcând inutilă parcurgerea procedurii generale de avizare sau adoptare a unui raport. Din moment ce comisia specială întocmește un raport asupra unui proiect/propuneri legislative, este inutil ca o comisie permanentă să întocmească un al doilea raport deoarece s-ar ajunge la crearea unei proceduri care ar dubla obligația inițială de întocmire a raportului. Astfel cum s-a arătat, comisia specială comună nu are drept de inițiativă

legislativă, astfel că rolul ei este de a întocmi un raport asupra unui proiect/propuneri legislative care formează obiectul său de activitate, ceea ce înseamnă că *ab initio* competența comisiei permanente este exclusă din această procedură specială. Prin urmare, în această situație, Birourile permanente ale fiecărei Camere trebuie să aplice procedura specială, raportul asupra inițiativei legislative trebuind, în mod firesc, să fie solicitat comisiei speciale comune. (...) De asemenea, Curtea mai reține că, odată constituită o asemenea comisie, ea trebuie înzestrată cu instrumente și proceduri care să o facă funcțională și eficientă. În caz contrar, ea s-ar comporta ca orice altă comisie permanentă, neputând, astfel, răspunde unei nevoi sociale însemnate care, de fapt, a stat la baza instituirii sale.”

66. În considerarea celor reținute prin Decizia nr.828 din 13 decembrie 2017 și având în vedere concluzia rezultată din interpretarea sistematică a prevederilor art.1 alin.(1) lit.j) și alin.(2) din Hotărârea Parlamentului nr.69/2017, potrivit căroră obiectul de activitate al Comisiei speciale comune are în vedere inclusiv necesitatea punerii de acord a prevederilor din actele normative cu incidență asupra justiției, ce se află sau vor intra în procedură parlamentară, cu deciziile prin care Curtea Constituțională a constatat neconstituționalitatea unor prevederi din astfel de legi, Curtea constată că nu poate reține neconstituționalitatea legii examinate prin invocarea art.1 alin.(5) din Constituție, raportat la art.134 din Regulamentul Camerei Deputaților și art.149 din Regulamentul Senatului.

67. În același sens, Curtea observă că, în temeiul art.134 alin.(1) din Regulamentul Camerei Deputaților, Biroul permanent al Camerei „*în prima sa ședință care are loc după publicarea deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial al României, Partea I, va sesiza Comisia juridică, de disciplină și imunități și comisia permanentă sesizată în fond cu proiectul de lege sau propunerea legislativă în vederea reexaminării prevederilor declarate neconstituționale*”. De

asemenea, conform art.149 alin.(1) din Regulamentul Senatului „În cazurile de neconstituționalitate constatate potrivit art.146 lit.a) din Constituția României, republicată, Senatul reexaminează prevederile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale. Senatul dezbate pe baza raportului Comisiei pentru constituționalitate, libertăți civile și monitorizare a executării hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului”, iar potrivit alin.(2), „[...] Raportul Comisiei se dezbate conform prevederilor art.105-110. [...]”, care prevăd procedura de dezbatere și aprobare a „raportului comisiei sesizate în fond”.

68. Or, în condițiile în care, în cazul elaborării Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, comisia sesizată în fond este, potrivit art.62 din Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv potrivit art.68 din Regulamentul Senatului, fiecare coroborate cu art.8 din Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, rezultă că, în temeiul normelor regulamentare, această comisie este competentă să reexamineze prevederile declarate neconstituționale și să întocmească raportul pe care, ulterior, îl prezintă plenului fiecărei Camere a Parlamentului.

69. Un alt motiv de neconstituționalitate extrinsecă invocat de autorii sesizării se raportează la dispozițiile art.69 coroborate cu cele ale art.117 din Regulamentul Camerei Deputaților, respectiv la art.98 coroborate cu cele ale art.113 din Regulamentul Senatului, texte referitoare la termenul de 3 zile dintre data distribuirii raportului și data dezbaterilor. Întrucât acest termen imperativ nu a fost respectat în procedura adoptării legii examinate, se susține că a fost viciat votul parlamentarilor prin faptul că aceștia nu au avut la dispoziție un timp rezonabil pentru a cunoaște conținutul raportului Comisiei speciale comune, astfel

că, pe lângă încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție, a avut loc și înfrângerea art.69 alin.(2) din aceasta.

70. Sub acest aspect, Curtea reamintește jurisprudența sa constantă cu privire la rolul comisiilor parlamentare, prin care a reținut că acestea sunt organe interne de lucru ale Camerelor Parlamentului a căror activitate are caracter pregătitor pentru a oferi forului deliberativ toate elementele necesare adoptării deciziei (a se vedea, de exemplu, Decizia nr.48 din 17 mai 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.125 din 21 mai 1994, Decizia nr.460 din 13 noiembrie 2013, Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018). Ca urmare a caracterului auxiliar al comisiilor parlamentare, natura juridică a rapoartelor sau avizelor adoptate de acestea este aceea a unor acte preliminare, cu caracter facultativ, de recomandare, adoptate în scopul de a sugera o anumită conduită, sub aspect decizional, plenului fiecărei Camere sau Camerelor reunite. Rapoartele și avizele au caracter obligatoriu numai sub aspectul solicitării lor, iar nu și din perspectiva soluțiilor pe care le propun, Senatul și Camera Deputaților fiind singurele corpuri deliberative prin care Parlamentul își îndeplinește atribuțiile constituționale.

71. Pe de altă parte, Curtea a mai statuat (Decizia nr.209 din 7 martie 2012, Decizia nr.33 din 23 ianuarie 2018) că, în situația în care o comisie parlamentară, din diverse motive, nu-și poate duce la îndeplinire activitatea, respectiv întocmirea unui raport sau a unui aviz, această împrejurare nu este de natură a împiedica plenul fiecărei Camere de a dezbate și de a decide direct asupra problemelor care intră în atribuțiile lor. În fond, specificul activității unei Camere a Parlamentului este de a adopta o decizie colectivă, luată cu majoritatea voturilor, după o dezbatere publică. Orice altă concluzie ar echivala, pe de o parte, cu o supradimensionare a rolului comisiilor de lucru ale Parlamentului prin atribuirea unor efecte mult sporite actelor pe care aceste organe de lucru le adoptă,

împrejurare care excedează cadrului constituțional și regulamentar în care acestea activează, și, pe de altă parte, ar echivala cu o deturnare a rolului Parlamentului, în ansamblul său, ca organ reprezentativ suprem al poporului român, care beneficiază de o legitimitate originară, fiind exponentul intereselor întregii națiuni.

72. Analizând critica referitoare la nerespectarea termenului de 3 zile între data distribuirii raportului comisiei și data dezbaterilor în plenul fiecărei Camere, Curtea constată că aceasta constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere, obiectul criticii de neconstituționalitate reprezentându-l, de fapt, modul în care, ulterior prezentării raportului de către Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, au fost respectate normele și procedurile parlamentare de adoptare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004. Or, în măsura în care dispozițiile regulamentare invocate în susținerea criticilor nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă constituțională (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.730 din 22 noiembrie 2017), aspectele invocate de autorii sesizării nu sunt probleme de constituționalitate, ci de aplicare a normelor regulamentare (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr.307 din 28 martie 2012).

73. Prin urmare, dată fiind natura juridică a raportului adoptat de comisia parlamentară, care, sub aspectul soluțiilor propuse, are caracter de recomandare, momentul la care acest raport ajunge la cunoștința membrilor Parlamentului nu are relevanță constituțională, doar Senatul și Camera Deputaților, în plenul fiecărei Camere, având competență în îndeplinirea atribuției de legiferare.

74. Pentru aceste argumente, Curtea apreciază ca neîntemeiată critica privind neconstituționalitatea Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii prin raportare la prevederile art.1 alin.(5) din Constituție.

(3.2.) Analiza criticilor de neconstituționalitate intrinsecă

75. Autorii sesizării critice, punctual, prevederile art.I pct.15, pct.17, pct.21 (în realitate, pct.19), pct.32, pct.35, pct.59 și pct.86 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, în forma sa ulterioară reexaminării. Elementul comun al criticilor de neconstituționalitate constă în invocarea art.147 alin.(2) și (4) din Constituție, cu motivarea potrivit căreia, la adoptarea textului criticat în forma reexaminată a legii, legiuitorul fie a depășit limitele reexaminării, prin raportare la cele constatate de Curte prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, fie nu a respectat indicațiile cuprinse în aceasta.

76. Cu privire la limitele reexaminării legii ca urmare a constatării neconstituționalității unor prevederi dintr-o lege supusă controlului anterior promulgării, Curtea Constituțională a stabilit, în jurisprudența sa, că „decizia prin care obiecția de neconstituționalitate a fost parțial admisă are ca efect deschiderea de drept a procedurii complementare de reexaminare a legii de către Parlament pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia Curții Constituționale, conform art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală. În cadrul acestei proceduri, Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării și, în măsura în care se impune, va corela celelalte dispoziții ale legii ca și operațiune de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză” (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.975 din 7 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 568 din 11 august 2010, Decizia nr. 1.177 din 12 decembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 871 din 20 decembrie 2007, Deciziile nr. 872 și nr. 874 din 25 iunie 2010, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010). În sensul celor constatate de Curtea Constituțională sunt și prevederile cuprinse în regulamentele

parlamentare, respectiv art.149 din Regulamentul Senatului și art.134 din Regulamentul Camerei Deputaților.

77. Analizând criticile de neconstituționalitate punctuale, Curtea constată că se disting trei categorii de situații evidențiate de autorii sesizării: dispozițiile, în forma modificată, nu înlătură viciul de constituționalitate constatat prin Decizia Curții; sub pretextul corelării dispozițiilor legii de față cu cele cuprinse în Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, de asemenea aflată în procedura reexaminării, legiuitorul a operat unele modificări ce nu au legătură cu implementarea Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018; cu prilejul reexaminării, legiuitorul a introdus noi reglementări sau a eliminat altele, inițiale, fără nicio legătură cu Decizia nr.61 din 13 februarie 2018.

78. Astfel, în opinia autorilor sesizării, art.I pct.15 nu respectă Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, deoarece legiuitorul l-a menținut în aceeași redactare, potrivit căreia membrii Consiliului Superior al Magistraturii desfășoară activitate permanentă și nenormată și nu exercită activitatea de judecător sau procuror cu excepția membrilor de drept, or, prin decizia menționată, Curtea a arătat, prin trimitere la Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, că există o stare de incompatibilitate, contrară normelor Legii fundamentale, între funcția de ministru al justiției și cea de judecător sau procuror.

79. Față de aceste critici, Curtea observă că dispoziția criticată se regăsea, în forma legii anterioară reexaminării, la art.I pct.17 din aceasta. Prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, Curtea nu a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art.I pct.17 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, în sensul că dispozitivul deciziei nu conține o soluție de admitere cu privire la acest text. În considerentele deciziei, însă, la paragraful 153, Curtea, distinct de criticile de neconstituționalitate formulate în sesizările ce au făcut obiectul acelei cauze, dar în considerarea legăturii, prin prisma normelor de trimitere, dintre Legea pentru

modificarea și completarea Legii nr.317/2004 și Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a semnalat faptul că, prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, a reținut că funcția de ministru al justiției este incompatibilă cu cea de judecător/procuror, neputându-se cumula aceste două calități nici potrivit Constituției și nici potrivit Legii nr.303/2004, în vigoare la data pronunțării acelei decizii, motiv pentru care, prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, Curtea a admis obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct.143 [cu referire la art. 82 alin. (2) sintagma „funcția de ministru al justiției”], și pct.153 [cu referire la art. 85 sintagma „funcția de ministru al justiției”]. Ca atare, prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, Curtea a evidențiat relevanța acestei soluții, alături de considerentele ce o fundamentează, în cadrul normativ al Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004, având în vedere în special art. I pct. 17 din aceasta, potrivit căruia „La articolul 23, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins: «(2) Membrii Consiliului Superior al Magistraturii desfășoară activitate permanentă și nenormată și nu exercită activitatea de judecător sau procuror, cu excepția membrilor de drept.»” Având în vedere calitatea ministrului justiției de membru de drept al CSM, Curtea a reținut că această reglementare urmează a fi reconsiderată în acord cu cele statuate prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018 sub dublul aspect al incompatibilității dintre funcția de ministru al justiției și calitatea de judecător sau procuror în activitate și al valorificării duratei mandatului de ministru al justiției pentru stabilirea/actualizarea sau recalcularea drepturilor de pensie de serviciu potrivit Legii nr. 303/2004.

80. Analizând legea în forma sa ulterioară reexaminării în vederea punerii de acord cu Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, Curtea observă, pe de o parte, că dispozițiile art.I pct.15 din aceasta au preluat în mod identic conținutul art.I pct.17 din forma anterioară a legii, fără a fi operată nicio modificare. Pe de altă parte,

constată că, urmare a pronunțării Deciziei nr.45 din 30 ianuarie 2018, legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 a fost supusă procedurii de reexaminare, în cadrul căreia legiuitorul a intervenit inclusiv asupra regimului incompatibilităților aplicabil judecătorilor și procurorilor.

81. Astfel, potrivit art.I pct.7, prevederile art.5 alin.(1) din Legea nr.303/2004 se modifică și vor avea următorul cuprins: „(1) *Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția: (...) c) funcțiilor din cadrul Ministerului Justiției sau unităților subordonate acestuia; d) funcțiile prevăzute la lit.b) și c) pot fi ocupate doar prin detașare*”. Totodată, la art.I pct.98, se stabilește modificarea art.58 alin.(1) în următorul sens: „*Secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii dispune detașarea judecătorilor și procurorilor, cu acordul scris al acestora, la alte instanțe sau parchete, la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspekția Judiciară, Institutul Național al Magistraturii, Școala națională de Grefieri, Ministerul Justiției sau la unitățile subordonate acestuia, la solicitarea acestor instituții. Detașarea în cadrul acestor instituții nu se poate dispune pentru funcții de demnitate publică*”.

82. Prin coroborarea celor două texte cuprinse în Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004, în forma reexaminată, rezultă interdicția pentru un judecător sau procuror de a exercita, în același timp, demnitatea publică de ministru al justiției. Aceasta deoarece, în acest caz, detașarea nu se poate dispune, ceea ce conduce la ideea că, dacă un judecător sau procuror este propus și numit în funcția de ministru al justiției, acesta, pentru a nu se afla în stare de incompatibilitate, va trebui să opteze pentru una dintre cele două funcții. Curtea constată că această concluzie ce se desprinde din cuprinsul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 este suficient de clară încât să își găsească o aplicabilitate deplină, nefiind imperios necesar ca o soluție legislativă

expresă în acest sens să se regăsească și în cuprinsul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, ce face obiectul cauzei de față. În plus, urmează a se face aplicarea dispozițiilor art.54 alin.(4) din forma actuală a Legii nr.317/2004, care se mențin în vigoare în urma reexaminării legii și care prevăd următoarele: *„Calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii încetează, după caz, la expirarea mandatului, prin demisie, revocare din funcție, nerezolvarea stării de incompatibilitate în termen de 15 zile de la data alegerii ca membru al Consiliului Superior al Magistraturii, nerespectarea dispozițiilor art. 7 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare, imposibilitatea exercitării atribuțiilor pe o perioadă mai mare de 3 luni, precum și prin deces”*. Acest text rezolvă un eventual conflict de interpretare în sens antagonic a normelor art.I pct.15 din legea supusă controlului în cauza de față și a prevederilor invocate din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004, deoarece însăși Legea nr.317/2004 prevede în mod expres consecința încetării de drept a calității de membru al CSM, deci inclusiv a calității de membru de drept, în ipoteza în care persoana vizată nu rezolvă, în termenul legal, starea de incompatibilitate în care se află.

83. În considerarea argumentelor mai sus invocate, Curtea constată că nu poate fi reținută critica de neconstituționalitate formulată cu privire la încălcarea, prin art.I pct.15 din legea examinată, a prevederilor art.147 alin.(2) și (4) din Constituție.

84. În ce privește prevederile art.I pct.17 din legea examinată, se susține, în motivarea obiecției de neconstituționalitate, că, deși a urmărit punerea de acord a dispozițiilor art.24 alin.(1) și (2) din forma inițială a Legii de modificare și completare a Legii nr.317/2004 cu Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, acestea continuă să fie contrare acestei decizii, deoarece impun în funcția de președinte și vicepreședinte un judecător și un procuror, care fac parte din secții diferite, ceea ce

limitează, contrar art.133 alin.(1) din Constituție, voința Plenului CSM de a alege doar un judecător sau doar un procuror pentru oricare dintre cele două funcții menționate. Totodată, se semnalează că, sub pretextul necesității corelării acestor norme cu cele nou adoptate, prin art.I pct.18, cu referire la art.24 alin.(2¹) și (2²) din Legea nr.317/2004, legiuitorul a depășit limitele reexaminării, deoarece a modificat cvorumul cu care sunt aleși președintele și vicepreședintele CSM, dar și candidații pentru aceste funcții, ceea ce conduce la încălcarea art.147 alin.(2) din Constituție.

85. Analizând aceste critici, Curtea observă că, prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, a constatat neconstituționalitatea dispozițiilor art.I pct.19 și pct.20, reținând, în esență, că „noua procedură de alegere a conducerii CSM (...) încalcă dispozițiile art.133 alin.(3) din Constituție, prin aceea că face diferența pe care Constituția nu o prevede, cu privire la vocația de a fi ales președinte al CSM, între membrii aleși ai CSM, judecători și procurori și prin faptul că prevede votul Plenului doar pentru validarea, sub aspectul condițiilor de formă, a alegerii președintelui și vicepreședintelui CSM, nu și a alegerii propriu-zise.” (paragraful 141).

86. În ce privește dispozițiile art.24 alin.(1), acestea preiau soluțiile juridice de principiu în vigoare cuprinse la art.24 alin.(1) și (2) din Legea nr.317/2004, dar, în redactarea ulterioară reexaminării, textele vizate de decizia Curții au fost reconfigurate. Astfel, din examinarea noii proceduri de alegere a conducerii CSM, se observă că aceasta se caracterizează prin două etape: cea a desemnării candidaților pentru funcția de președinte și de vicepreședinte, respectiv procedura alegerii, dintre acești candidați desemnați, a președintelui și a vicepreședintelui CSM. Procedura desemnării candidaților este prevăzută la art.24 alin.(2), (2¹) și (2²) și se desfășoară astfel: potrivit alin.(2¹), candidații pentru funcțiile de președinte, respectiv de vicepreședinte își vor depune candidaturile,

însoțite de un proiect privind obiectivele urmărite, la Secțiile de care aparțin. Acest text se adresează în egală măsură atât judecătorilor, cât și procurorilor – membri aleși ai CSM în cadrul adunărilor generale a magistraților, și permite, totodată, depunerea mai multor candidaturi, atât din partea judecătorilor, cât și din partea procurorilor, pentru oricare dintre cele două funcții. Prin urmare, vocație la funcția de președinte sau vicepreședinte, fără deosebire, au exclusiv judecătorii sau procurorii membri ai celor două Secții ale CSM. Candidaturile se depun la secția de care aparține fiecare magistrat judecător sau procuror, potrivit alin.(2²) al art.24. Desemnarea propriu-zisă are loc, în urma analizei și dezbaterii candidaturilor, potrivit dispozițiilor cuprinse la art.24 alin.(2), respectiv în prezența a cel puțin 2/3 din membrii secțiilor, cu votul majorității membrilor prezenți, respectiv a întrunirii unui număr de cel puțin 6 voturi favorabile exprimate din totalul celor cel puțin 10 magistrați, membri aleși ai secțiilor CSM, a căror prezență este necesară pentru întrunirea cvorumului de ședință în vederea votului. În urma acestui scrutin, va fi desemnat candidatul judecător și candidatul procuror pentru alegerea în funcția de președinte și de vicepreședinte al CSM. Alegerea propriu-zisă a președintelui și vicepreședintelui CSM are loc în Plenul CSM, în prezența a cel puțin 15 membri ai acestuia, cu votul majorității membrilor prezenți, respectiv a întrunirii a minim 8 voturi favorabile pentru fiecare candidatură la fiecare dintre cele două funcții.

87. Faptul că legea examinată face precizarea că președintele și vicepreședintele, aleși de Plen dintre magistrații judecători și procurori membri ai celor două Secții ale CSM, fac parte din secții diferite, nu reprezintă un element de noutate, ci, dimpotrivă, este o soluție juridică preluată din actualul text al art.24 alin.(1) din Legea nr.317/2004, în forma sa în vigoare. Cu privire la această sintagmă – „care fac parte din secții diferite” -, chiar Decizia nr.61 din 13 februarie 2018 cuprinde, la paragraful 135, următoarea precizare: „Curtea observă, totodată, că și actuala Lege nr. 317/2004 prevede, la art. 24 alin. (1), faptul că

președintele și vicepreședintele CSM sunt aleși dintre magistrații judecători și procurori aleși ca membri ai CSM și care fac parte din secții diferite (este sintagma din lege), însă sensul acestui text este de a asigura, la nivelul conducerii CSM, o reprezentare egală, atât a judecătorilor, cât și a procurorilor, fără însă a prestabili cine dintre cele două categorii de magistrați poate fi ales președinte al CSM și cine ca vicepreședinte al CSM”.

88. Prin urmare, preluând sintagma din actualul text de lege, art.24 alin.(1), în noua sa redactare configurată în urma reexaminării legii, îndepărtează viciul de constituționalitate ce a fundamentat soluția de admitere pronunțată prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018 în privința art.I pct.19 din lege. Aceasta, deoarece legiuitorul organic, cu prilejul reexaminării legii și în acord cu decizia menționată, nu a mai menținut condiționalitatea legală a deținerii calității de judecător pentru accesul la funcția de președinte al CSM, ci a prevăzut, la fel ca în prezent, vocația egală a oricărui dintre magistrații judecători sau procurori, membri aleși ai CSM în adunările generale ale magistraților și validați de Senat, de a candida la funcția de președinte sau de vicepreședinte al CSM, așa cum impune art.133 alin.(3) din Constituție.

89. Odată cu eliminarea acestei limitări/condiționări, sancționate prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, prezenta lege elimină și soluția neconstituțională anterioară, potrivit căreia președintele Secției pentru judecători devenea, *ope legis*, președintele de drept al CSM, iar președintele Secției pentru procurori devenea, de asemenea *ope legis*, vicepreședintele de drept al CSM. Această procedură prestabila, practic, faptul că doar un judecător poate deveni președinte al CSM și că doar un procuror poate deveni vicepreședinte al Consiliului, ceea ce Curtea a constatat că înfrânge prevederile art.133 alin.(3) din Constituție. Or, în noua sa redactare, legea nu mai operează o astfel de distincție în rândul aceleiași categorii profesionale a magistraților aleși membri ai CSM, ci doar

conține precizarea că cei doi candidați pentru cele două funcții trebuie să facă parte din secții diferite, prevedere de natură să asigure reprezentarea egală atât a judecătorilor, cât și a procurorilor la nivelul conducerii CSM, organ colegial unic și colectiv, reprezentant, în egală măsură, al celor două ramuri ale magistraturii - judecătoria și procurorii - și garant, în această calitate, al independenței justiției - în componenta sa referitoare la autoritatea judecătorească, respectiv instanțele judecătorești și Ministerul Public.

90. Reprezentativitatea conducerii CSM este asigurată, în noua redactare a legii ulterioară reexaminării, și prin procedura alegerii acesteia. Astfel, dacă potrivit legii în vechea sa redactare, alegerea președintelui și a vicepreședintelui se valida, sub aspectul condițiilor de formă, în ședința Plenului, dar, în realitate, fiecare dintre acesta era ales separat, exclusiv prin votul exprimat de câte o adunare electivă, în noua sa formă, alegerea propriu-zisă a președintelui și a vicepreședintelui CSM are loc în Plenul CSM, dintre candidații desemnați de Secții.

91. În ce privește modificarea cvorumului cu care președintele și vicepreședintele CSM sunt aleși, în sensul că vechea lege se raporta la majoritatea membrilor Consiliului (19 membri), în timp ce noua lege se raportează la majoritatea membrilor prezenți, în condiții de cvorum de cel puțin 15 membri ai CSM prezenți, Curtea constată că aceasta nu are, în realitate, o semnificație substanțială în sensul afectării reprezentativității și legitimității acestor funcții, așa cum susțin autorii sesizării.

92. Potrivit noii proceduri de alegere a conducerii CSM, prevăzute la art.24 alin.(1), astfel cum a fost modificat prin art.I pct.17, cvorumul de prezență la vot este de cel puțin 15 membri ai CSM, fiind declarat ales în funcția de președinte sau vicepreședinte candidatul care a întrunit votul majoritar al celor prezenți, respectiv cel puțin 8 voturi favorabile, în timp ce, potrivit vechii legi, numărul

minim de voturi favorabile necesar a fi întrunit prin raportare la majoritatea membrilor CSM era de 10.

93. Scăderea numerică a voturilor favorabile necesare pentru alegerea conducerii CSM creează o falsă presupunere de nereprezentativitate și nelegitimitate a acestor funcții, deoarece se omite, în acest raționament, noua procedură a desemnării candidaților, în cadrul căreia este desemnat a participa la alegerea ca președinte sau vicepreședinte acel candidat care a întrunit un număr de cel puțin 6 voturi ale judecătorilor și procurorilor, membrii aleși ai celor două secții CSM, cu un cvorum de prezență la vot de 2/3 din membrii secțiilor, reprezentând cel puțin 10 membri magistrați. Prin urmare, obținerea a cel puțin 6 voturi favorabile din cel puțin 10 voturi exprimate asigură, încă din etapa preliminară a desemnării candidaților la aceste funcții, reprezentativitatea judecătorilor și a procurorilor la nivelul conducerii CSM și legitimitatea alegerilor. Prin urmare, reprezentativitatea trebuie raportată la componenta de bază a CSM, respectiv magistrații aleși membrii ai CSM, prevăzuți la art.133 alin.(2) lit.a) din Legea fundamentală, respectiv cei 9 judecători și cei 5 procurori ce compun fiecare dintre cele două Secții ale CSM, având în vedere aspectul esențial că doar aceștia au vocație la eligibilitatea în funcțiile de conducere ale CSM, potrivit art.133 alin.(3) din Constituție.

94. Curtea constată că nu poate fi reținută nici critica referitoare la așa-numitul rol decisiv pe care l-ar avea Secțiile prin procedura de desemnare a candidaților pentru funcțiile de președinte și de vicepreședinte ai CSM, deoarece Plenul CSM are, cu prilejul alegerii propriu-zise a conducerii CSM, deplina libertate ca, prin vot, să respingă candidaturile, astfel că neîndeplinirea numărului minim de voturi favorabile pentru un candidat sau altul va determina reluarea procedurii de desemnare.

95. Pentru toate argumentele mai sus învederate, Curtea constată că sunt neîntemeiate criticile de neconstituționalitate formulate cu privire la prevederile art.I pct.17 și 18 din legea examinată.

96. O altă critică de neconstituționalitate vizează prevederile art.I pct.19 (și nu pct.21, eronat indicat în motivarea scrisă a obiecției), prin raportare la dispozițiile art.147 alin.(2) din Constituție, autorii sesizării susținând că eliminarea art.24 alin.(3) lit.f) din Legea nr.317/2004 nu a fost impusă de obligația punerii de acord cu Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, reprezentând, în fapt, o depășire a limitelor reexaminării și o legiferare substanțială a Parlamentului asupra formei inițiale a legii.

97. Curtea reține că, potrivit prevederii legale abrogate cu prilejul reexaminării legii, prin art.I pct.19, Președintele CSM „sesizează Curtea Constituțională în vederea soluționării conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice, pe baza deciziei Plenului”.

98. Această prevedere a fost reglementată, în forma inițială a legii, la art.I pct.21 și nu a constituit obiectul controlului de constituționalitate exercitat cu prilejul pronunțării Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018. Având în vedere această împrejurare, pentru a evalua dacă intervenția legiuitorului a depășit sau nu limitele reexaminării legii, declanșate în condițiile art.147 alin.(2) și (4) din Constituție, prin raportare la decizia menționată, Curtea observă că sunt relevante dispozițiile art.146 lit.e) din Legea fundamentală, ce atribuie Președintelui CSM competența de a sesiza Curtea Constituțională cu soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională între autoritățile publice. Actul sesizării aparține, prin urmare, Președintelui CSM. Prin abrogarea respectivei atribuții, astfel cum era configurată în planul legii anterior reexaminării sale, se menține în vigoare actuala redactare a prevederilor art.24 alin.(3) lit.f) din Legea nr.317/2004, potrivit căroră „Președintele Consiliului Superior al Magistraturii are următoarele atribuții

principale: (...) f) sesizează Curtea Constituțională, în vederea soluționării conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice”, text ce nu face altceva decât să transpună în cadrul legii organice privind CSM atribuția Președintelui CSM consacrată la nivel constituțional.

99. Spre deosebire de textul mai sus citat, art.24 alin.(3) lit.f) din varianta inițială a legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 prevedea faptul că președintele CSM putea sesiza Curtea Constituțională în baza deciziei Plenului. Această sintagmă suplimentară a textului normativ avea, însă, o semnificație deosebită, deoarece condiționa actul sesizării Curții de către Președintele CSM de decizia Plenului, condiție pe care, însă, Constituția nu o prevede în art.146 lit.e).

100. Așa fiind, abrogarea acestei formule redacționale a art.24 alin.(3) lit.f) răspunde imperativului corelării legii reexaminată cu însăși Constituția. Deși modificarea în discuție nu se încadrează strict în coordonatele trasate în jurisprudența Curții cu privire la reexaminarea legii (a se vedea *supra*, par.78), întrucât abrogarea, în sine, are și o componentă substanțială sub aspectul suprimării voinței legiuitorului exprimate în varianta inițială a legii, totuși, instanța de contencios constituțional nu poate constata neconstituționalitatea unei dispoziții prin care Parlamentul a evitat introducerea în fondul activ al legislației a unei dispoziții discutabile sub aspectul constituționalității sale. În caz contrar, ar însemna ca legiuitorul să fie sancționat pentru diligența sa de a elimina un posibil viciu de constituționalitate dintr-o lege aflată în procedura legislativă a reexaminării pentru unicul argument de natură formală că respectiva dispoziție nu a fost avută în vedere la pronunțarea deciziei de admitere ce stă la baza reexaminării legii. În plus, Parlamentul ar fi obligat să mențină intangibilă o atare prevedere, pentru simplul motiv că ea nu a fost supusă analizei Curții cu prilejul exercitării primului control de constituționalitate asupra legii anterior promulgării, nefăcând obiectul sesizării și al criticilor de neconstituționalitate. Din moment ce

nici Curtea nu se poate sesiza din oficiu cu prilejul exercitării controlului de constituționalitate anterior promulgării legii, rezultă cu evidență că o asemenea abordare ar fi potrivnică atât rolului Curții Constituționale, cât și celui al autorității legiuitoare, ajungându-se la situația paradoxală ca litera Constituției să fie interpretată contrar spiritului ei.

101. În concluzie, Curtea consideră că, dimpotrivă, este de datoria Parlamentului să opereze, cu prilejul reexaminării legii, acele intervenții impuse cu evidență nu numai de necesitatea corelării dispozițiilor sub aspectul normelor de tehnică legislativă, deci prin raportare la Legea nr.24/2000, ci, în primul rând, de necesitatea conformității acelor dispoziții cu normele Constituției. Demersul legiuitorului este unul firesc, diligent, neprevăzut în mod expres de un text legal sau regulamentar, dar care urmărește respectarea art.1 alin.(5) din Constituție, referitor la principiul general al obligativității respectării Constituției și a supremației sale și impus de principiul colaborării loiale și cu bună-credință între autoritățile publice, în exercitarea atribuțiilor acestora, derivat din normele fundamentale.

102. Autorii sesizării susțin, în continuare, că modificarea art.40 alin.(1) lit.b) din Legea nr.317/2004, prin art.I pct.32, în sensul în care Secția pentru judecătoria a CSM numește și revocă din funcție președintele, vicepreședinții și președinții de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, depășește limitele sesizării, deoarece nu a fost impusă direct de soluția pronunțată de Curtea Constituțională prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, ci de necesitatea corelării cu o altă lege, respectiv legea de modificare și completare a Legii nr.303/2004, care, însă, nu este în vigoare. Se susține, astfel, că un amendament de corelare între cele trei legi de modificare și completare a Legilor nr.303/2004, nr.304/2004 și nr.317/2004, aflate în procedura parlamentară de reexaminare, depășește limitele reexaminării stabilite prin jurisprudența Curții Constituționale și afectează,

totodată, posibilitatea acesteia de a exercita controlul asupra unor astfel de articole prin raportare la art.1 alin.(5) din Constituție în componenta privind claritatea, precizia și predictibilitate a legii, pentru simplul motiv că instanța de contencios constituțional nu se poate pronunța cu privire la modul în care se corelează un text supus controlului cu un alt text dintr-o lege care încă nu produce efecte juridice, întrucât nu a fost finalizată procedura legislativă.

103. Față de aceste critici, Curtea constată că, la paragraful 154 al Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018, a subliniat obligația Parlamentului ca, în cadrul procedurii de reexaminare a legii privind modificarea și completarea Legii nr.317/2004, să țină seama de cele constatate prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018 cu privire la modalitatea de numire și revocare din funcție a președintelui, vicepreședinților și președinților de secții ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, astfel: „legiuitorului îi revine obligația ca, în procesul de reexaminare a prezentei legi, să pună de acord inclusiv aceste dispoziții cu Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, având în vedere identitatea dintre soluția juridică declarată neconstituțională prin decizia menționată și cea cuprinsă la art.I pct.34 a legii examinate în cauza de față, cu referire la art. 40 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 317/2004”. În speță era vorba despre dispozițiile art I pct.34 din forma inițială a legii, cu referire la art.40 alin.(1) din Legea nr.317/2004, în privința căroră obiecția de neconstituționalitate a fost respinsă ca inadmisibilă pe motivul nemotivării acesteia. Tocmai pentru că în acea cauză nu au fost formulate critici de neconstituționalitate cu referire specială la acest text care prevedea, la art.40 alin.(1) lit.b), atribuția Secției pentru judecători a CSM de a propune Președintelui României numirea în funcție și revocarea din funcție a președintelui și vicepreședinților Înaltei Curți de Casație și Justiție, Curtea Constituțională, exercitându-și rolul activ de garant al supremației Constituției, prevăzut de art.142 alin.(1) din Legea fundamentală, și „în considerarea legăturii, prin prisma normelor de trimitere, dintre Legea pentru

modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii și Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor”, a evidențiat, la paragraful 153 din Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, obligația pe care Parlamentul o are de a corela, în procesul reexaminării, dispozițiile dintre cele două legi, pornind de la obligația punerii de acord a acelor texte din aceste acte normative în privința cărora Curtea a pronunțat soluții de admitere în cadrul controlului de constituționalitate *ex ante*.

104. Prin urmare, necesitatea corelării dispozițiilor legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind CSM cu acele dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, declarate neconstituționale prin Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, ambele acte normative aflându-se în procedura reexaminării impuse de art.147 alin.(2) și (4) din Constituție, a fost menționată chiar în Decizia nr.61 din 13 februarie 2018, paragrafele 153 și 154.

105. De asemenea, în paragraful 156 al aceleiași Decizii nr.61 din 13 februarie 2018, Curtea a observat că „decizia prin care obiecția de neconstituționalitate a fost parțial admisă are ca efect deschiderea de drept a procedurii de reexaminare a legii de către Parlament pentru punerea de acord a prevederilor neconstituționale cu decizia Curții Constituționale, în temeiul art. 147 alin. (2) din Constituție. În cadrul acestei proceduri, Parlamentul poate modifica și alte prevederi legale numai dacă acestea se găsesc într-o legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării și, în măsura în care se impune, va recorela celelalte dispoziții ale legii ca și operațiune de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză”.

106. Așadar, modificarea poate viza și alte prevederi legale în măsura în care acestea se află indisolubil legate de dispozițiile declarate neconstituționale, Curtea nefăcând precizarea că dispoziția declarată neconstituțională, față de care se urmărește punerea de acord, trebuie să aparțină în mod obligatoriu aceluiași act normativ, esențial fiind criteriul legăturii indisolubile, și nu cel al apartenenței, sub aspect formal, la un act normativ sau altul.

107. În plus, așa cum s-a arătat la paragraful nr.103 din prezenta decizie, ar fi paradoxal a se declara neconstituțională intervenția prin care Parlamentul, în procesul de reexaminare a legilor din domeniul justiției, corelează textele acestora în considerarea criteriului legăturii lor indisolubile, asigurând astfel unitatea conceptuală a acestor reglementări și consonanța soluțiilor legislative prevăzute de acestea, care să reflecte o viziune legislativă coerentă, aptă să asigure funcționalitatea autorității judecătorești, în ansamblul său, sub toate aspectele și în toate componentele sale. O limitare excesivă și rigidă a legiuitorului în acest sens ar avea efecte contrare, pe de o parte, principiului prevăzut de art.1 alin.(5) din Constituție, care consacră obligativitatea respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, precum și, pe de altă parte, misiunii Parlamentului ca, în calitatea sa de unică autoritate legiuitoare a țării, conferită de art.61 alin.(1) din Legea fundamentală, să creeze un cadru normativ armonios și articulat, sistematizat și omogen.

108. Având în vedere particularitățile procedurii de adoptare a legilor de modificare și completare a Legilor nr.303/2004, nr.304/2004 și nr.317/2004, în sensul că adoptarea acestora a avut loc simultan, precum și faptul că cele trei legi au fost contestate la Curtea Constituțională în temeiul art.146 lit.a) din Constituție pentru exercitarea controlului de constituționalitate anterior promulgării, iar în urma acestui control au fost pronunțate Deciziile nr.31, nr.45 și nr.61 din anul 2018, corelarea acelor dispoziții declarate neconstituționale, cuprinse în aceste legi

și care se află indisolubil legate între ele prin prisma normelor de trimitere sau chiar a reglementării aceleiași soluții juridice de principiu reprezintă, contrar susținerilor autorilor sesizării, o obligație ce revine legiuitorului în cadrul procesului de reexaminare a acestor legi, cu respectarea soluțiilor cuprinse în deciziile mai sus menționate ale Curții și ale considerentelor pe care acestea se fundamentează.

109. Referitor la art.I pct.35, prin care se abrogă alin.(4) și (5) ale art.44 din Legea nr.317/2004, se susține că este neconstituțional prin faptul că, prin eliminarea celor două alineate, legiuitorul a depășit limitele reexaminării și a operat o modificare substanțială asupra formei inițiale a legii. Curtea observă că prevederile art.44 alin.(4) și (5) nu au făcut obiectul intervențiilor operate prin legea inițială de modificare și completare a Legii nr.317/2004, astfel că, în forma lor în vigoare, acestea stabilesc că acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de procurori se exercită de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar, de ministrul justiției sau de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție [alin.(4)], iar acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de un magistrat-asistent se exercită de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar [alin.(5)].

110. Abrogarea acestor texte din cuprinsul Legii nr.317/2004 în forma sa în vigoare a fost justificată, potrivit Raportului înaintat Camerei Deputaților de către Comisia specială a Camerei Deputaților și Senatului privind sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, prin suprapunerea acestora cu soluția juridică cuprinsă la art.44 alin.(3), potrivit căruia acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de judecători, procurori și magistrați-asistenți se exercită de Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar.

111. În opinia autorilor sesizării, eliminarea alin.(4) și (5) ale art.44 reprezintă mai mult decât o simplă operațiune de corelare cu prevederile art.44

alin.(3), deoarece aduce modificări substanțiale în planul etapelor procedurale specifice procedurii acțiunii disciplinare, care presupun punerea în mișcare a acțiunii disciplinare, cercetarea disciplinară, aplicarea sancțiunii disciplinare etc. Menținerea unei dispoziții generale, cuprinse la art.44 alin.(3), este de natură să creeze impredictibilitate în aplicarea normei, deoarece se poate interpreta că toate elementele componente ale acțiunii disciplinare se realizează de către Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar. S-ar ajunge astfel la concluzia eronată că toate celelalte autorități cu atribuții în exercitarea acțiunii disciplinare (CSM și ministrul justiției) sunt eliminate prin procedura de tragere la răspundere disciplinară a magistraților, aspect care conduce la încălcarea art.134 alin.(2) și ale art.132 alin.(1) din Constituție. Or, această modificare, inclusiv eliminarea alin.(3) al art.49 din Legea nr.317/2004, prin art.I pct.51 din legea analizată, constituie o depășire a limitelor reexaminării impuse prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018.

112. Față de aceste critici, Curtea constată că, prin art.I pct.51 din legea supusă controlului, a fost abrogat alin.(3) al art.49, care, de asemenea, nu a făcut obiectul intervențiilor operate prin legea inițială de modificare și completare a Legii nr.317/2004 și care, în forma sa în vigoare, prevede că, „în cazul în care acțiunea disciplinară este exercitată de ministrul justiției, de președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, acțiunea disciplinară este susținută de către titular ori de un reprezentant desemnat de acesta”.

113. Aceste critici se încadrează în tipologia criticilor ce vizează depășirea limitelor reexaminării, prin faptul că legiuitorul a operat modificări suplimentare, ce nu au legătură directă cu scopul punerii de acord, în cadrul procedurii de reexaminare, a dispozițiilor a căror neconstituționalitate a fost constatată prin Decizia nr.61 din 13 februarie 2018. O situație asemănătoare a fost examinată la par.96-101 din prezenta decizie, referitor la eliminarea art.24 alin.(3)

lit.f) din Legea nr.317/2004, prin art.I pct.19 al legii examinate, au fost depășite limitele reexaminării.

114. Față de această situație, Curtea consideră că intervenția legiuitorului materializată la art.I pct.35 și pct.51, prin care au fost abrogate alineatele (4) și (5) ale art.44 și alin.(3) al art.49 din forma în vigoare a Legii nr.317/2004, se poate încadra, prin prisma celor trei coordonate stabilite prin jurisprudența Curții în materia limitelor procedurii reexaminării legii, menționate la par.78 din prezenta decizie, în ipoteza recorelării celorlalte dispoziții ale legii, ca operațiune impusă de normele de tehnică legislativă, fără a putea aduce alte modificări de substanță legii în cauză.

115. Astfel, în condițiile în care alin.(3) al art.44 reglementează o soluție legislativă generală, potrivit căreia unicul organ abilitat să exercite acțiunea disciplinară este Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar, indiferent că subiect al acțiunii disciplinare este un judecător, un procuror sau un magistrat-asistent, se impunea, pentru evitarea interpretărilor contradictorii, a confuziilor și a impredictibilității normei juridice, eliminarea celorlalte soluții juridice cuprinse la alin.(4) și (5) ale art.44 și la art.49 alin.(3) (din forma actuală a Legii nr.317/2004, menținute în vigoare în forma inițială a legii de modificare și completare a Legii nr.317/2004), care prevedeau ca titulari alternativi ai acțiunii disciplinare alte subiecte de drept, respectiv ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

116. Autorii sesizării reclamă faptul că cele două operațiuni de abrogare aduc modificări de substanță asupra etapelor procedurale specifice procedurii acțiunii disciplinare, întrucât se poate ajunge la concluzii eronate potrivit cărora CSM sau ministrul justiției, deci alte autorități decât Inspekția Judiciară, sunt

eliminate din anumite etape ale acestei proceduri, ceea ce ar fi contrar art.132 alin.(1) și art.134 alin.(2) din Constituție.

117. În analiza acestor critici, Curtea reține că soluția legislativă cuprinsă la alin.(3) al art.44 a fost introdusă în procesul legislativ inițial de adoptare a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004, la art.I pct.36 din aceasta, și nu a constituit obiect al criticilor de neconstituționalitate formulate cu prilejul sesizărilor de neconstituționalitate a legii. Aceste dispoziții materializează intenția legiuitorului de a consolida poziția și statutul Inspecției Judiciare ca structură cu personalitate juridică în cadrul CSM și de a conferi activității sale un caracter mai articulat, mai coerent, deziderat menționat în expunerea de motive a legii, în forma sa inițială. În considerarea acestuia, legiuitorul a modificat o serie de dispoziții ale Legii nr.317/2004, relevante fiind, în acest context, prevederile art.45 alin.(1)-(4), modificate prin art.I pct.37 din legea examinată, prin care este reglementată, la alin.(1), procedura sesizării Inspecției Judiciare din oficiu sau de către orice persoană interesată, inclusiv de CSM, în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori. În continuare, art.45 alin.(5) din Legea nr.317/2004, al cărui conținut nu a fost modificat prin legea examinată, menține în vigoare competența ministrului justiției, a președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, de a promova anumite acțiuni în cazul în care, în urma efectuării verificărilor prealabile cercetării disciplinare, inspectorul judiciar emite o rezoluție de clasare, motivată de faptul că nu s-au constatat indicii ale săvârșirii unei abateri disciplinare. Prin urmare, așa cum rezultă din exemplul de mai sus, Curtea observă că legea continuă să mențină diferite atribuții ale altor subiecte de drept în cadrul procedurii acțiunii disciplinare, dar nu și pe cea de exercitare a acțiunii disciplinare în sine, dată în exclusivitate în competența Inspecției Judiciare, care fie se sesizează din oficiu, prin inspectorul judiciar, fie poate fi sesizată de către orice

persoană interesată, inclusiv de către CSM. Prevederile art.44 alin.(3), în forma modificată, se referă la competența unică a Inspecției Judiciare de exercitare a acțiunii disciplinare, fără a afecta competența de sesizare a sa de către alți titulari, în condițiile art.45 alin.(1) din lege.

118. Așadar, sub aspectul îndeplinirii unor etape componente ale acestei proceduri, legea nu a suferit nicio modificare substanțială prin abrogările operate la art.I pct.35 și pct.51 din legea examinată, acestea având doar natura unor simple corelări legislative pentru evitarea unor interpretări confuze sau contradictorii, pe fondul modificării art.44 alin.(3), încă din forma inițială a legii de modificare și completare a Legii nr.317/2004.

119. Totodată, în ce privește aplicarea sancțiunilor disciplinare, Curtea constată că sunt menținute în vigoare prevederile art.49 alin.(6) din Legea nr.317/2004, potrivit căroră „*Secțiile CSM, în cazul în care constată că sesizarea este întemeiată, aplică una dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de lege, în raport cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite de judecător sau procuror și cu circumstanțele personale ale acestuia*”, precum și cele ale art.44 alin.(1) și (2), potrivit căroră „*(1) Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute în Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. (2) Secția pentru judecători are rolul de instanță disciplinară și pentru magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție. Dispozițiile prezentei legi se aplică în mod corespunzător și magistraților-asistenți de la Înalta Curte de Casație și Justiție*”.

120. Așa fiind, se constată că abrogările operate prin art.I pct.35 și pct.51 din legea examinată nu afectează substanța legii de modificare și completare a Legii nr.317/2004, în varianta sa inițială, ci doar realizează o necesară coerență și

armonizare a normelor cuprinse în același act normativ, prin evitarea unor texte contradictorii și cu respectarea art.132 alin.(1) și a art.134 alin.(2) din Constituție.

121. Dincolo de aceste aspecte, este de menționat faptul că, prin formularea unei sesizări privind neconstituționalitatea unei legi adoptate de Parlament în procedura reexaminării, nu pot fi exprimate critici de neconstituționalitate noi, cu privire la texte ce nu au fost avute în vedere în procesul reexaminării. Astfel, dacă nemulțumirea autorilor rezidă, în realitate, în faptul că, prin art.I pct.34 din lege s-a modificat art.44 alin.(3) din Legea nr.317/2004 în sensul că unicul organ abilitat să exercite acțiunea disciplinară este Inspekția Judiciară, prin inspectorul judiciar, indiferent că subiect al acțiunii disciplinare este un judecător, un procuror sau un magistrat-asistent, atunci aceste critici nu pot fi primite, având un caracter inadmisibil.

122. În concluzie, Curtea constată că intervențiile legislative efectuate de legiuitor la art.I pct.35 și pct.51, în procesul reexaminării legii, nu depășesc limitele reexaminării, acestea fiind justificate de cerințele de tehnică legislativă, în sensul evitării reglementării unor norme contradictorii sau confuze, care ar afecta claritatea și predictibilitatea legii, imperative ale principiului legalității, consacrat de art.1 alin.(5) din Constituție.

123. Art.I pct.59 din legea examinată este criticat din perspectiva depășirii limitelor reexaminării, autorii sesizării susținând în acest sens că Decizia nr.61 din 13 februarie 2018 nu a vizat dispozițiile art.54 alin.(2) din Legea nr.317/2004, modificate prin textul legal mai sus menționat cu încălcarea art.147 alin.(2) din Constituție.

124. Analizând dispozițiile art.I pct.59 din lege, Curtea observă că acestea prevăd modificarea art.54 alin.(1) și (2) din Legea nr.317/2004. Critica autorilor vizează doar prevederile alin.(2) al art.54, care, în forma modificată potrivit legii după reexaminare, au următorul conținut: „*Calitatea de membru ales al Consiliului*

Superior al Magistraturii, reprezentant al societății civile, reprezintă vechime în specialitate recunoscută în profesiile juridice, și pe durata mandatului este incompatibilă cu exercitarea calității de parlamentar, ales local, funcționar public, judecător, procuror, notar public, avocat, consilier juridic, mediator, arbitru, executor judecătoresc, practician în insolvență, greșier, consilier de probațiune și a altor profesii juridice reglementate de lege”.

125. Examinând forma inițială a legii, anterioară procesului de reexaminare, Curtea constată că această dispoziție, cu un conținut identic, a fost introdusă prin art.I pct.57, sub forma art.54 alin.(2¹) din Legea nr.317/2004. Totodată, observă că aceeași lege, în forma sa inițială, nu opera modificări asupra dispozițiilor art.54 alin.(2) din forma în vigoare a Legii nr.317/2004, astfel că acestea ar fi urmat să fie menținute în fondul activ al legislației, sub următoarea redactare: *„Calitatea de reprezentant al societății civile ales membru al Consiliului Superior al Magistraturii este incompatibilă cu calitatea de parlamentar, ales local, funcționar public, judecător sau procuror în activitate, notar public, avocat, consilier juridic sau executor judecătoresc în exercițiu”.*

126. Analizând prin comparație cele două texte mai sus redate, Curtea constată că noua soluție juridică reglementată la art.I pct.57 din forma inițială a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 o cuprinde și pe cea actuală, care, însă, printr-o omisiune a legiuitorului, nu a fost abrogată. Așadar, în eventualitatea în care legea de modificare și completare ar fi intrat în vigoare, ar fi avut loc o dublare legislativă, în sensul că soluția cuprinsă la art.54 alin.(2) ar fi fost reglementată și la art.54 alin.(2¹), ceea ce ar fi fost contrar prevederilor art.1 alin.(5) din Constituție din perspectiva exigențelor de calitate ale legii.

127. Or, cu prilejul reexaminării legii, procedură deschisă de drept prin pronunțarea Deciziei nr.61 din 13 februarie 2018, Parlamentul a observat această deficiență și a corectat-o, în sensul că legea nu mai cuprinde referiri cu privire la

introducerea alin.(2¹) la art.54, ci cu privire la modificarea alin.(2) al art.54, care conține, însă, aceeași reglementare, aceeași soluție juridică adoptată de legiuitor cu prilejul primului proces de modificare și completare a Legii nr.317/2004. Așadar, fără a interveni în mod substanțial asupra normei juridice în sine, legiuitorul a evitat paralelismul legislativ prin eliminarea alin.(2¹) și preluarea aceluiași conținut, în mod corect, la alin.(2) al art.54 din Legea nr.317/2004, operațiune de tehnică legislativă efectuată prin art.I pct.59 din legea supusă controlului.

128. Această intervenție se justifică prin necesitatea corelării dispozițiilor de lege ca operațiune impusă de normele de tehnică legislativă, fără a fi aduse alte modificări de substanță legii în cauză. Așadar, acțiunea formală și diligentă a Parlamentului de a interveni în scopul evitării unor paralelisme în corpul aceluiași act normativ – și deci a îndepărtării unui viciu de constituționalitate constând în încălcarea art.1 alin.(5) din Constituție – nu poate fi calificată drept o depășire a limitelor reexaminării, care să contravină normelor fundamentale și jurisprudenței Curții Constituționale în materie, atât timp cât prin aceasta nu au avut loc modificări substanțiale ale normei juridice.

129. Art.I pct.86 din legea examinată este criticat pentru motivul că legiuitorul, sub pretextul corelării cu dispozițiile art.96, așa cum a fost modificat prin Legea de completare și modificare a Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, a adoptat un nou text – art.74¹ – în condițiile în care nu se poate invoca necesitatea corelării cu un act normativ care nu este încă în vigoare, nefiind finalizată procedura legislativă. În plus, autorii sesizării formulează critici de fond, arătând că dispozițiile art.74¹, care reglementează procedura prin care Inspekția Judiciară efectuează verificări în vederea evaluării dacă eroarea judiciară cauzată de un judecător sau procuror a fost ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, sunt neconstituționale prin raportare la art.21 alin.(1) și art.52 alin.(1) din Constituție, deoarece nu prevăd o

cale de atac împotriva actului administrativ prin care Inspekția Judiciară finalizează verificarea, ceea ce afectează dreptul de acces la justiție și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică.

130. Analizând prima categorie de critici, referitoare la imposibilitatea corelării, în cadrul procesului de reexaminare a unei legi, cu dispozițiile unei alte legi în privința căreia nu s-a finalizat procedura legislativă, Curtea constată că aceasta a mai fost invocată și analizată *supra*, în cadrul par.102-108. Fiind în discuție aceeași corelare a dispozițiilor prezentei legi cu unele dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 - aflată, de asemenea, în procedura reexaminării, în baza Deciziei nr.45 din 30 ianuarie 2018 -, Curtea a conchis, pornind de la cele trei criterii/coordonate ce fixează cadrul/limitele reexaminării, că cel de-al doilea criteriu, potrivit căruia este permisă modificarea acelor dispoziții ce se află în legătură indisolubilă cu dispozițiile declarate ca fiind neconstituționale, pentru a asigura caracterul unitar al reglementării, poate viza și alte prevederi legale în măsura în care acestea sunt indisolubil legate de dispozițiile declarate neconstituționale. Așadar, prevederea constatată ca fiind neconstituțională nu este obligatoriu să aparțină aceluiași act normativ, esențial fiind criteriul legăturii indisolubile, și nu cel al apartenenței, sub aspect formal, la un act normativ sau altul.

131. Analizând dispozițiile art.74¹, Curtea constată că acestea au fost adoptate de prima Cameră sesizată – Camera Deputaților –, justificarea constând, potrivit Raportului Comisiei speciale comune, în corelarea cu modificarea art.96 din Legea nr.303/2004. Art.96 a fost modificat în cadrul procedurii de reexaminare a Legii de modificare și completare a Legii nr.303/2004 în sensul punerii de acord cu Decizia nr.45 din 30 ianuarie 2018, prin care Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art.I pct.156 [cu referire la art.96 alin.(3)-(5) și (8) teza întâi] din lege încalcă art.1 alin.(5) și art.52 alin.(3) din Constituție.

132. În noua sa redactare, art.96 cuprinde, la alin.(7), norme de trimitere, astfel: „În termen de 2 luni de la comunicarea hotărârii definitive pronunțate în acțiunea prevăzută la alin.(6), Ministerul Finanțelor Publice va sesiza Inspekția Judiciară pentru a verifica dacă eroarea judiciară a fost cauzată de judecător sau procuror ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, potrivit procedurii prevăzute de art.74¹ din Legea nr.317/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare”. În continuare, alin.(8) al art.96 prevede că Statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, va exercita acțiunea în regres împotriva judecătorului sau procurorului dacă, în urma raportului consultativ al Inspekției Judiciare și al propriei evaluări, apreciază că eroarea judiciară a fost cauzată ca urmare a exercitării de judecător sau procuror a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Termenul de exercitare a acțiunii în regres este de 6 luni de la data comunicării raportului Inspekției Judiciare.

133. Procedura reglementată prin introducerea, la art.I pct.86, a art.74¹ din Legea nr.317/2004, răspunde, așadar, unei necesități evidente de corelare legislativă la nivelul a două acte normative distincte, aflate, însă, punctual, în legătură indisolubilă, prin intermediul normei de trimitere mai sus enunțate, respectiv art.96 alin.(7) din Legea nr.303/2004, în forma preconizată a intra în vigoare. Întrucât sediul materiei pentru stabilirea, în final, a răspunderii civile a magistratului în cazul exercitării acțiunii în regres, ca urmare a răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciile cauzate prin erorile judiciare se află în Legea nr.303/2004, iar aceasta face trimitere la Inspekția Judiciară ca fiind organul sesizat de Ministerul Finanțelor Publice pentru a efectua verificări în stabilirea faptului dacă eroarea judiciară a fost cauzată de judecător sau procuror ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență, era firesc ca sediul materiei pentru stabilirea în detaliu a procedurii corespunzătoare acestei verificări să fie în Legea nr.317/2004, de vreme ce acesta este actul normativ în care sunt prevăzute

atribuțiile Inspecției Judiciare, structură cu personalitate juridică ce funcționează în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii.

134. Prin urmare, Curtea constată că nu pot fi reținute criticile de natură formală, potrivit cărora legiuitorul a depășit limitele reexaminării, prin adoptarea art. 74¹ din Legea nr.317/2004, deoarece pretinsa corelare legislativă nu poate avea loc prin raportare la un alt act normativ ce nu face, însă, parte din fondul activ al legislației, nefiind finalizată procedura legislativă.

135. În ceea ce privește criticile de fond aduse cu privire la art.74¹, în sensul că afectează accesul liber la justiție și dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică ca urmare a faptului că nu reglementează o cale de atac împotriva „actului administrativ” emis de Inspecția Judiciară în cadrul acestei proceduri, Curtea apreciază că sunt neîntemeiate. Potrivit dispozițiilor normative ale art.74¹, procedura verificării în vederea evaluării dacă eroarea judiciară cauzată de judecător sau procuror a fost ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență se declanșează prin sesizarea Inspecției Judiciare de către Ministerul Finanțelor Publice, în cazurile și termenele prevăzute la art.96 alin.(7) și (8) din Legea nr.303/2004. Verificarea nu poate depăși 120 de zile și se efectuează de către o comisie formată, în funcție de calitatea persoanei verificate, din 3 judecători, inspectori judiciari sau 3 procurori, inspectori judiciari, sau de către două comisii distincte, în situația în care în cauză sunt verificați atât judecători, cât și procurori. În cadrul verificărilor, ascultarea magistratului în cauză este obligatorie, potrivit art.74¹ alin.(4), iar refuzul este consemnat într-un proces-verbal, fără a constitui o piedică la încheierea verificărilor. Magistratul vizat are dreptul să cunoască toate actele verificării și să solicite probe în apărare, iar inspectorii judiciari pot audia orice altă persoană implicată în respectiva cauză. Verificările se finalizează printr-un raport prin care, în baza întregului material probator administrat, Inspecția Judiciară apreciază dacă eroarea judiciară a fost

săvârșită de judecător sau procuror cu rea-credință sau gravă neglijență. Raportul este supus confirmării inspectorului-șef, care poate dispune motivat, o singură dată, completarea verificărilor, operațiune ce se va efectua într-un termen de cel mult 30 de zile de la data dispunerii. Acest raport este comunicat atât Ministerului Finanțelor Publice, cât și persoanei vizate. Potrivit alin.(8) al art.96 din Legea nr.303/2004, Statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, va exercita acțiunea în regres împotriva judecătorului sau procurorului dacă, în urma raportului consultativ al Inspecției Judiciare și al propriei evaluări, apreciază că eroarea judiciară a fost cauzată ca urmare a exercitării de judecător sau procuror a funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Termenul de exercitare a acțiunii în regres este de 6 luni de la data comunicării raportului Inspecției Judiciare.

136. Potrivit prevederilor art.74¹ din Legea nr.317/2004, în forma preconizată a intra în vigoare, Inspecția Judiciară este sesizată de unicul titular al acțiunii – Ministerul Finanțelor Publice – pentru a realiza o verificare asupra faptului dacă eroarea judiciară a fost cauzată de judecător sau procuror ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Rezultatul verificărilor se consemnează într-un raport consultativ, potrivit art.96 alin.(8) din Legea nr.303/2004 – și conține aprecierea inspectorului judiciar, care este supus confirmării inspectorului-șef. Acest raport nu este un veritabil act juridic cu caracter administrativ, deoarece nu produce, în sine, niciun efect juridic direct și vătămător asupra persoanei vizate. Aceasta, deoarece în urma comunicării lui către Ministerul Finanțelor Publice, doar această ultimă autoritate publică are competența de a exercita acțiunea în regres. Ministerul Finanțelor Publice nu este, însă, obligat să exercite acțiunea în regres exclusiv pe baza acestui document, ci doar dacă, în urma raportului și a propriei evaluări, ajunge la concluzia potrivit căreia eroarea fost cauzată de judecător sau procuror ca urmare a exercitării funcției cu rea-credință sau gravă neglijență. Prin urmare, se constată că această

procedură respectă considerentele reținute de Curtea Constituțională la paragraful 224 al Deciziei nr.45 din 30 ianuarie 2018, în sensul că instituie o anumită marjă de apreciere a statului în declanșarea acțiunii în regres. Odată declanșată acțiunea în regres, art.96 alin.(9) din Legea nr.303/2004 prevede că aceasta va fi soluționată, în primă instanță, de secția civilă a curții de apel, împotriva hotărârii pronunțate de aceasta fiind instituită, prin alin.(10) al aceluiași articol, posibilitatea exercitării căii de atac a recursului la secția corespunzătoare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

137. În concluzie, Curtea constată că nu se poate susține că raportul întocmit de inspectorul judiciar în urma sesizării Ministerului Finanțelor Publice are valoarea unui act administrativ, pentru a putea fi aplicată procedura specifică atacării unui act cu o atare natură. Raportul are valoare consultativă, deci are mai degrabă natura unui aviz consultativ, a unei lucrări preparatorii de specialitate, care, este adevărat, poate deveni un element important de fundamentare a acțiunii în regres, dar care nu o declanșează *de jure*. Legea reglementează, în cadrul acțiunii de regres, un mecanism corespunzător valorificării dreptului de acces liber la justiție, prin exercitarea căii de atac a recursului formulat împotriva hotărârii pronunțate de curtea de apel competentă să soluționeze acțiunea. Prin urmare, criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea art.21 alin.(1) și a art.52 alin.(1) din Legea fundamentală sunt neîntemeiate.

138. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin.(1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii este constituțională în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 19 aprilie 2018.

WWW.JURIRO